UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
NOV 23 1918

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautines SANDAROS Organas

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 45 Tel. South Boston 52015. South Boston, Mass., Lapkričio (November) 15 d. 1918 m. Metai V.

KARĖ PASIBAIGĖ. - VOKIETIJOJ REVOLIUC.

Kaizeris numestas nuo sosto bego Hollandijon, paskui tapo sugautas.

Sandaros Seimas

TĘSIS 14, 15 IR 16 dd. LAPKRIČIO, 1918 M.

LINKIME DELEGATAMS GERIAUSIO PASISEKIMO DARBE DEL LIETUVOS LABO

LAIŠKUS IR TELEGRAMAS SEIMUI MELDŽIAME SIŲSTI "SANDAROS" ADRESU— **366 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.,** NES LIETUVIŲ SVETAINĖ IR TIES "SANDAROS" OFISU.

KARĖ PASIBAIGĖ.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Nov. 13, as required by the act on October 6, 1917.

Bolševikų valdžia, remiama revoliucinės vokiečių kariuomenės, valdo Vokietijos miestus. — Kaizeris pabėgo į Hollandiją. — Vokietijos kunigaikščiai smarkiai abdikuoja. — Raudonos vėliavos plevėsuoja visoj Vokietijoj. — Labai didelių sumišimų nėra. — Laikinai šalį valdo socialistai. — Kareiviai tveria tokias tarybas, kaip Rusijoje.

Wilhelmas Hohenzollern, kuris iki 9 d. Lapkričio, 1918 m. buvo kaipo Vokietijos imperatorius ir Prusijos karalius, šiandie liko kaipo žmogus be šalies, kaipo pabėgėlis, atsidurusis Hollandijoje.

Sugriuvus autokratinei kaizerio galybei gręsė pavojus jo gyvybei, kuris per 30 metų buvo kariniu Vokietijos viešpačiu, šiandie turėjo svetur išsidanginti.

KAIZERIO PABĖGIMAS.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Nov. 13, as required by the act on October 6, 1917.

Jis su Hindenburgu ir visu savo štabu pasmuko į Hollandiją.

Buvusis Vokietijos kaizeris, su field marshalu Hindenburgu ir su kitais artimaisiais atvyko į Hollandijos miestelį Eysden.

Ex-kaizerio svita bėgo apsiginklavusi. Buvęs kaizeris dėvėjo uniformą. Jis Eysdene išlipo ir vaikščiojo po stoties platformą paperosą rukydamas.

Hollandijos gyventojai rinkosi prie stoties ir žiurėjo į kaizerį ir į tuos traukinius, kurie gabeno ex-kaizerio palydovus ir maistą.

Tapo nuimta daugybė fotografijų kaizerio ir jo palydovų. Belgai spietėsi prie kaizerio ir juokdamiesi klausdavo: "Ar jųs keliaujate į Paryžių"?

Daily Mail užreiškė, kad jeigu ex-kaizerio gengė atvyks Hollandijon apsiginklavusi, tat bus internuota.

Kaizerienė su ex-kaizeriu keliauna į Middachten palocius, Desteege.

MUŠIAI BERLINE.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Nov. 13, as required by the act on October 6, 1917.

Lapkričio 9 d. kilo dideli mušiai Berlino gatvėse tarpe revoliucionierių ir kaizerio šalininkų. Šaudymas girdisi ištolo. Revoliucija Berline klėsti. Raudonoji armija užvaldė visas valstybines įstaigas.

Daugybė užmuštų. Revoliucionieriai paėmė viršų.

Kaizeruko palocių revoliucionieriai apdaužė. Minia šaukia "Lai gyvuoja respublika" ir gieda Marsalietę.

Kuomet revoliucionieriai artinosi prie tulų namų jieškodami pasislėpusių oficierių, — iš langų pasipylė šuviai. Tuomet raudonoji armija apšaudė tuos namus.

KAIP PLĖTOJASI VOKIETIJOS REVOLIUCIJA.?

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Nov. 13, as required by the act on October 6, 1917.

Naujos valdžios patvarkymai.

Kiele ir Hamburge kilo maištas Vokietijos armijoje. Tapo sutverta kareivių ir darbininkų tarybos. Imperijos kancleris išleido atsišaukimą, kad žmonės nekeltų revoliucijos Berline ir kituose miestuose. Bet veltui.

Kaizerio kariuomenė Kiele sveikina revoliucijonierius ir gieda marsalietę iškeldami raudoną vėliavą. Pasipriešinusieji raudonai vėliavai oficieriai ir vienas pulkininkas tapo nužudyti. Kolnische Zeitung rašo, kad daugybė yra sužeistų.

Trįs pulkai infanterijos tapo pasiųsta malšint revoliucijonierius. Bet... jie tuoj pat prisidėjo prie revoliucijonierių, o tie kurie priešinosi revoliucijai — tapo nuginkluoti. Į Kiel tapo pasiųsta gusarai iš Wandsbeko, bet ir juos revoliucijonieriai sutiko su kulkasvaidžiais.

Kareivių Taryba išleido prisakymą, kad visi armijos oficieriai privalo pasilikti ant savo senų vietų, bet turi pasiduot Kareivių Tarybos diktaturai. Revoliucijonieriai rupinasi ir maisto dalinimu.

Daugybėje Vokietijos miestų girdisi kulkasvaidžių tarškėjimas. Du kaizerio pulkai nenorėjo pasiduot revoliucijonieriams, tat tapo beveik visai sunaikinti. Taipgi užmušta 20 oficierių ir 2 kapitonai.

Daugybė Vokietijos armijos, stovėjusios pietinėje Baltiko pusėje pakriko arba prisidėjo prie revoliucijonierių.

Raudonos vėliavos tapo iškilmingai iškeltos Warnemunde ir Baltiko prieplaukoje Bostock.

Kariškasai Kiel komendantas gavo tokius įsakymus nuo Vokietijos Kareivių ir Darb. Tarybos:

Paliuosuoti visus militarius ir politiškus belaisvius suareštuotus už "ramybės ardymą".

Turi but pripažinta absoliutė žodžio ir spaudos laisvė.

Su belaisviais turi buti mandagiai elgiamasi.

Oficieriai norintieji paliuosavimų privalo kreipties prie Kareivių Tarybos.

Po konferencijai tarpe valstybės sekretoriaus Haussmann'o, deputato Noske, ir Darbininkų bei Kareivių Tarybos, tapo išleista sekanti proklamacija:

"Draugai: — Pirmą kartą politiška galybė pateko kareivių rankosna. Didelis darbas guli prieš mus.

Bet kad tą darbą tinkamai atlikti musų organizacijai butinai reikalingas intensyvis darbas. Mes sutvėrėme Darbininkų ir Kareivių Tarybą ir ši organizacija atsakys už musų darbus".

Per Tarybą perėjo šie nutarimai:

1. — Haussman turės rupintis, kad darbininkų ir Kareivių Tarybų nutarimai butų priimami Reichstage.

2. — Momentalis numalšinimas visų militarių jiegų pasikesinimo prieš Tarybų valdžią.

3. — Jurininkams prisakyta išeit iš prieplaukos.

4. — Militariai belaisviai turi but paliuosuoti.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Nov. 13, as required by the act on October 6, 1917.

KRUPPAI AREŠTUOTI.

Revoliucionieriai užėmė Essen, kur yra garsiosios plieno dirbtuvės ir suareštavo leitenantą Kruppą —dirbtuvių vyriausį prezidentą —ir jo pačią.

VOKIETIJOS KARALYSČIŲ VALDONAI RITASI NUO SOSTŲ.

Iki Vokietijos revoliucijai Vokietijoje buvo 4 karalystės: Prusija, Bavarija, Saksonija ir Wurtenberg. Išskiriant Saksonijos, kiti visi karaliai jau nuėjo šalin. Ir paskutinis, kurio vardas August Friedrich II., turės eit "šunims šėko pjauti".

Vokietijoje yra 70,000,000 gyventojų. Karalystėse, kuriose siaučia revoliucija yra tiek gyventojų:

Prusijoje	41,000,000
Bavarijoje	7,000,000
Wurttemberg	3,000,000
Viso	51,000,000.

Likusieji 19 milijonų Vokietijos imperijos gyventojų dą neva nesukilo, bet jie vistiek sukils, kaip kad Saksonija pasiliuosuos nuo karaliaus. Saksonijoje yra 5,000,000 gyventojų.

ANT KARALIŠKŲ RŪMŲ PLEVĖSUOJ RAUDONA VĖLIAVA.

Žinomas socialistų veikėjas Dr. Liebknecht, daug laiko išsėdėjęs kaiziriškame kalėjime, dabar išleido tokį atsišaukimą:

"Policija kaip ir vyriausia armijos stovykla dabar musų rankose. Musų draugai bus paliuosuoti."

Raudona vėliava dabar plevėsuoja ant kaizerio palocių ir ant Brandenburgo.

Darbininkų lyderis, Haberroth tapo užmuštas revoliucijinėje kovoje.

GELŽKELIAI REVOLIUCIONIERIŲ RANKOSE.

Pramoninio Vokietijos centro gelžkeliai, nuo Dortmund iki Duisburg tapo užvaldyti revoliucioninių Kareivių Tarybomis.

SOVIETŲ KONGRESAS.

Iš Petrogrado Stockholme gauta žinių, kad lapkričio 6 d. Maskvoje prasidėjo Sovietų kongresas su 800 delegatų. Pirmininkauja Swerdlovas. Leninas, Dr. Adler ir Karl Liebknecht, Autsrijos ir Vokietijos socijalistų lyderiai kaipo garbės prezidentai.

Kongresas išdirbinėja sąlygas valdžių subendrinimui.

FRANCIJA PRIPAŽINO FINLANDIJĄ.

Finų užsienio ministeris gavo atsakymą nuo Francijos valdžios, kad Francija pripažino Finlandiją (Suomiją) kaipo valstybę.

TALKININKAI SARAJEVE.

Iš Salonikų pranešama, kad talkininkų armija užėmė Sarajevo, Bosnijoje. Tai oficialiai patvirtina vyriausis Francijos armijos štabas. Sarajevo yra tas miestas, kuriame tapo nužudytas Austrijos Franz Ferdinand, kad duot progą karei.

"RAUDONIEJI" SIBIRE PERGALĖTI.

Iš Tokyo pranešama, kad bolševikų armija, o taipgi austrų ir vokiečių belaisvių bataljonai jau tapo numalšinti. Maži jų pulkeliai spalio mėnesyje bandė užimt tulus miestus, bet tapo pergalėti talkininkais.

KARL SU ZITA ŠVEICARIJOJE.

Austrijos ex-imperatorius Karl ir jo pati Zita išbėgo iš Wartegg palocių ir pasmuko Šveicarijon.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Nov. 13, as required by the act on October 6, 1917.

EXTRA!!

Ex-kaizeris su šaika paimtas belaisvėn, o jo sunus nušautas.

Iš Londono pranešama, kad iš Amsterdamo sužinota, jogei ex-kaizerį hollandai uždarė tvirtovėje. Jauniausis buvusio kaizerio sunus Joachim ir dą 50 palydovų taipgi suareštuota. Taipgi pranešama, kad vyriausis ex-kaizerio sunus Friedrich tapo nušautas. Bet tą žinia dą nepatvirtinta.

Kaizeris bandė pabėgti, bet tapo sulaikytas ir bus perduotas teisybės teismui.

LIEPĖ KAIZERIUI REZIGNUOT.

Vokietijos socialistų lyderis Philipp Sheidemann parašė kaizeriui laišką, nuo kurio kaizeris ėmė drebėti ir perskaitęs jį pasirašė, kad rezignuoja.

RUSIJOS BELAISVIAI DŽIAUGIASI.

Keliuose Vokietijos miesteliuose grupuojasi Rusijos belaisviai ir dalyvauja revoliucinėse Vokietijos gyventojų demonstracijose.

LENKIJA — RESPUBLIKA.

Kriokavoje paskelbta Lenkijos respublika. Daszynski prezidentas.

ANT KRUISERIŲ PLEVĖ SUOJA RAUDONOS VĖLIAVOS.

Į Hamburgą atplaukė dą 6 kruiseriai, ant kurių plevėsavo raudonos vėliavos. Hamburge ramu.

WURTEMBERG PASILIUOSAVO NUO MONARCHO.

Wurtembergo monarchas, Wilhelm II, abdikavo lapkr. 8 dieną.

NUSKANDINTAS LAIVAS.

Netoli Ocean City lapkr. 9 d. nuo minos ekspliodavimo tapo nuskandintas Amerikos laivas "Saetia", 5,000 tonų įtalpos. 37 žmonės žuvo. Vyriausis inžinierius Ch. Twinier tapo sužeistas.

A.L.T. Sandaros Reikalai.

Koncentruokime Pajiegas

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara yra vyriausia Amerikos lietuvių politikos organizacija, tat, kaipo tokia, ji privalo savo pareigas pildyti: rupinties Lietuvos laisve, palaikyti tautinį susipratimą Amerikos lietuviuose, šviesti juos.

Kad tautinis lietuvių darbas Amerikoje butų pasekmingesnis, kad jis kaip galint daugiau naudos neštų lietuviams darbininkams, tam yra reikalinga, kad ALT. Sandara butų tvirtu, skaitlingos lietuvių minios pripažintu, centru ir kad nuo jo priklausytų svarbiausi tautinės lietuvių politikos žygiai. Jeigu tai pbutų, tat nereikėtų tiek daug bereikalingų polemikų laikraščiuose ir tas darbas, kurį dirbti Amerikos lietuvius verčia Europoje nuterioti musų broliai ir žmoniškumas, butų daug našesnis.

Amerikos lietuvių liaudis nori lietuvių tautinio darbo bendrumo. Jau tulos ALTS. kuopos net prisiuntė įnešimus Sandaros Seimui, kad šis Seimas subendrintų Amerikos lietuvių tautines įstaigas ir jų veikimą. Tai yra šventa idėja. Tik jos prisilaikant mums butų galima taip susitvarkyti, kad musų gerų tikslų įstaigoms nereikės skursti ir jas remiantieji žmonės galėtų didžiuoties, kad Amerikos lietuviai prideramai sutvarkė savo veikimą. Tuomet ir darbas susimažintų ir naudos daug daugiau butų galima padaryti.

Pirmutinė lietuvių tautininkų pareiga yra **subendrinti Lietuvos Neprigulmybės Fondą su Amerikos Lietuvių Tautine Sandara**, nes šias abi įstaigas palaiko tie patys žmonės; jų tikslai bendri; jų gyvavimas vienos su kita rišasi. Juk tik tuomet kova pasekminga, kuomet visos ar mijos dalys bendrai veikia, viena kitą gelbsti.

Antras dalykas, tai **subendrinimas Amerikos Lietuvių Tautinės Tarybos su ALT. Sandara.** Nes dabar klerikalai minėtos Tarybos nepripažįsta ir ją tik New Yorko lietuvių taryba vadina, nežiurint to, kad jie kompromisiškas sutartis daro. Bet kuomet tokią Tarybą (kad ir iš tų pačių žmonių, iš kurių ji dabar susideda) išrinktų ALTS., tuomet partijiniai priešai negalėtų tokių priekaištų daryti ir Tarybos darbas butų daug našesnis.

Tuomet į tokią Tarybą įeinantieji žmonės pasistengtų tapti kompetentiškais Lietuvos reikaluose, — bent matytų reikalą Sandaros Principus pastudijuoti, prie ALT. Sandaros prisirašyti...

Beto yra daugybė dalykų, kuriuos turėtų vykdint Amerikos lietuvių tautinė partija vardan savo čielybės palaikymo ir vardan nuteriotos Lietuvos, del kurios žmonių labo mes savo įstaigas tveriame.

Šis Sandaros Seimas turės apkalbėti tuos dalykus, išrinkt tam tikras komisijas arba surast kitokius Amerikos lietuvių tautinio darbo subendrinimui budus.

Ne taip svarbu delegatų skaičius, kaip svarbu yra rimats, visapusiškas dalykų aptarimas. Juk tik dabar ALT. Sandara pradeda ant tvirtesnio pamato atsistoti. Tulos kuopos dą nespėjo atgyti, tulos negalės delegatų atsiųsti, o tulose kolonijose dą tik rengiamasi naujas kuopas sutverti. Atsiminkime tulus skaitlingus lietuvių selmus ir pamatysime, kad ne vien delegatų skaičiuje yra visa svarba.

Tik broliai neleiskime laiko barniams, bet su pasišventimu dirbkime tą darbą, kurio iš musų dabartiniu laiku reikalauja techniškos perkunijos išgriauta musų tėvynė, kurį dirbti mums liepia musų sąžinė.

Koncentruokime pajiegas, nes karės audra apsistoja ir dauguma iš mųs greit keliaus ten, iš kur žiauraus valdančio režimo buvome išguiti, kur likę musų gentįs jau tveria Laisvą ir Demokratinę Lietuvą!

Kast. Norkus.

Iš A.L.T.S. Kuopų.

LOWELL, MASS.
Seimas privalo pasirupint agitacija.

Lapkričio 3 d. atisbuvo ALT. S. 49 kp. susirinkimas pas p. D. Romskį. Išbalsavus Centro Valdybą į Sandaros seimą išrinktas delegatas p. K. Kinderavičius. Toliaus buvo perskaityta ALT. S. principai. Visi atydžiai klausė ir užgyrė juos, o taipgi išreiškė pageidavimą, kad pagal tuos principus ir toliaus butų varomas darbas ir kad partijoje nebutų norinčių pagal savo noro veikti...

Svarstėme ALTS. organo taktiką ir atradome, kad "Sandara" yra pagyrtinai vedama. Išreiškėme pageidavimą, kad "S." visuomet tokios pakraipos laikytusi.

Įnešame, kad šis ALTS. Seimas nuskirtų kalbėtojus, pav. p. S. E. Vitaitį ir kitus ir kad tie kalbėtojai pavažinėtų po visas Suvienytas Valstijas perstatydami lietuviams ALT. Sandaros idėjas, nes dabar musų partija apart organe vedamos, daugiau jokios agitacijos už savo bujojimą neturi. O be plačios agitacijos niekas negali tinkamai bujoti, nors geriausis daigtas butų.

ALTS. 49 kp. Valdyba:
Z. Dzedulionis, pirm.
J. Sadauskas, ižd.
K. Kinderavičius, rašt.

DETROIT, MICH.
Sandariečiai veikia.

Ir musų kolonijos lietuviai demokratai neatsilieka nuo taip svarbaus darbo, puikiai pradėto "Sandaros" ofensyvo. Mes žinome, kad Sandarai, kaipo tokiai prakilniai organizacijai negalima apsieiti be nuosavios spaustuvės, taigi ir mes ją padedame įsigyti.

Lapkr. 2 d. kuopos susirinkime **iš kuopos iždo** šiam tikslui paskyrėme $15.00, p. **J. Laukionis** paaukavo $5.00 ir p. **F. Račkauskas** $2.00. Taigi viso aukų $22.00. Apart to čia prisiunčiam narių mokesčių $4.40 ir už plakatus $3.13. Taigi viso labo **$29.53**.

Lietuviai demokratai, neatsilikite ir kitose kolonijose.

J. Laukionis, rašt.

MONTELLO, MASS.
ALTS. 24 kp. susirinkimas.

Priešseiminiame musų susirinkime tapo išbalsuota Centro Valdyba sekančiai: Pirm. — V. K. Račkauskas gavo 10 balsų; vice-pirm. — Z. Jankauskas 10; susineš. rašt. — J. Sekevičius 10; fin. rašt. — S. E. Vitaitis, 8, A. Augunas 1, St. Mockus 1; ižd. — K. Jurgeliunas 9, P. Bartkevičia 1.

Į ALTS. Seimą delegatu tapo išrinktas p. J. Balionis.

Nutarta surengt prakalbas lapkr. 17 d., ir pakviesti ką-nors iš delegatų už kalbėtoją. Šis darbas pavesta kuopos valdybai.

Nutarta surengt prakalbas vardan "Kalėdinės Eglutės", parinkt aukų Lietuvai. Rengimo komisijon išrinkta pp. Štaupas ir A. Vaitkus.

Nutarta suorganizuot Mezliavos komitetas. Susižinojimui su Centraliu Komitetu išrinktas p. A. Čižauskas.

"Sand." Reporteris.

CLIFFSIDE, N. J.
Sandriečiai veikia. — Mirė g. J. A. Karsoko moteris.

ALTS. 45 kp. laikytame susirinkime 27 d. Rugsėjo tarp kitko užsiminta apie išpirkimą Sandaros organo ir sumesta aukų tam tikslui.

Aukavo šie nariai:

J. Karsokas	$2.00
Jurg. Karsokas	2.00
A. Valukonis	2.00
J. Šagamogas	1.00
S. Baltuška	1.00
A. Patiackas	1.00
V. Rašimas	1.00
Viso	$10.00

Garbė tiems nariams kurie supranta reikalingumą ir naudingumą Sandaros organo ir paremia jį aukomi.s

Atsiprašau visų ALT. Sandaros 45 kp. narių kartu ir centro valdybos, kad ilgai neprisiunčiau aukų. Mat mano namelius aplankė neprašyta viešnia — influenza. Susirgdino visą mano šeimynėlę: moterį ir 2 mergaites. Moteris mirė palikdama mane dideliame nuliudime su dviem mažom mergutėm, viena 6 metų, antra 3 metų ir 7 mėnesių.

Reikia pastebėti, kad dabartiniu laiku musų 45 kuopos veikimas žymiai sustojo bet nenusiminkime, Sandariečiai: gal ateis laikas, kad užviešpataus ramybė ant žemės ir vėl pradėsime krutėti.

J. A. Karsokas.

P. S. Mes išreiškiame užuojautą g. Karsokui jo nuliudime. — **"Sand." Red.**

LAWRENCE, MASS.
6 Priešseiminis susirinkimas.

Lapkričio 3 d. buvo ALTS. 12 kp. mėnesinis susirinkimas. Atsilankė 10 narių, nors buvo kviesta, kad ateitų visi, nes seiman rengianties reikalinga pašvęsti partijai daugiaus darbo, jiegų. Bet apskritai susirinkimas išėjo pasekmingas. Įvairios kuopos komisijos pranešė savo raportus, kurios delei buvusios ligos negalėjo darbuotis; dabar jos tęs savo darbą, butent: surengs prakalbas, vakarą su spektakliu; taipgi laike mėnesinių susirinkimų vienas kitas narys šį-tą pasakys iš musų politikos, ekonomijos (bus lyg paskaitos). Laike komisijų raportų (kada buvo apie Liet. Draugijų Komiteto del Lietuvos Šelpimo) drg. J. Sekevičius patėmijo kuopos delegatams, kad jie busimam Komiteto narių susirinkime patėmytų šį dalyką:

Taip kaip Lawrenco Liet. Drjų Komitetas yra siuntęs aukų "Grudo" Draugijai Petrapilin, arba kad Lawrenco lietuviai yra nemažai parėmę Lietuvos Šelpimo Fondą (socialistų), tai kad pastebėti: Bulota, kada važinėjo su prakalbomis po Suv. Valstijas, tai jam už kelionę, pragyvenimą ir darbą mokėjo Liet. Šelp. Fondas, kurio kasininku yra p. K. Šidlauskas iš Bostono. Bet "Grudo" drg. apyskaitoje už 1916-1917 metus pažymėta, kad A. Bulota paėmė iš "Grudo" drjos 3 tukstančius su virš rublių už kelionę ir darbą Suv. Valstijose, vadinas, jis čia bevažinėdamas gavo užmokestį ir sugrįžęs Rusijon atsiėmė vėl **užmokestį**. O juk Bulota kelis syk sakė, kad jokio užmokesnio, apart kelionės, neimąs.

Sandaros Seiman į Bostoną delegatu nuo kuopos išrinkta drgė O. Ramanauskienė. Taipgi nutarta pasiųsti ingaliojimą K. Norkui, kuris yra 12-tos kuopos nariu, kad sykiu atstovautų. Nors musų kuopa turi teisę tris delegatus siųsti, bet kad visi nariai užimti savo dienos darbais, tai užsiganėdina tik dviem.

Centro Valdybos balsavimuose pasirodė balsai šiaip: Prezidentu V. K. Račkauskas 8 balsus, J. Ambraziejus — 2; Viceprez. — Z. Jankauskas — 8 balsus, A. Martus — 2 balsus; Susin. sekr. — J. Sekevičius — 8 bal. (jis, kaip išsireiškė yra atsisakęs nuo kandidaturos), J. Žukauskas — 2 bal.; Iždo sekr. S. E. Vitaitis—10 bal.; Iždininku — K. Jurgeliunas — 10 balsų.

Kuopos įnešimams Seiman išrinkta komisija, kuri turi tuojaus parupinti ir sušaukus ekstra susirinkimą — apsvarstyti. Komisijon įėjo T. Strazdas, J. Sekevičius ir P. Biliunas.

J. Sekevičius įnešė, kad pasiųsti dr. Šliupui užuojautos ir pagarbos laišką, kad nepaisytų klerikalų ir sentautininkų užsispyrimų jo darbuose ir kaip dirbo del Lietuvos gerovės, tai kad tęstų ir toliaus savo darbą. Susirinkimas užgyrė ir paliepė kuopos valdybai tai padaryti.

M. Bėdulis.

CLEVELAND, OHIO.
ALTS. 18 kuopos susirinkimas.

Spalio 13 d. Goodrich House Salėje buvo mėnesinis ALTS. 18 kuopos susirinkimas. Susirinkimas nebuvo skaitlingas. Priežastis — tai siaučiant epidemijai su šia, 13 spalio d., uždaroma netik bažnyčios, bet teatrai ir susirinkimai. Dauguma manydami kad jau ir šią dieną nebus galima susirinkimo laikyti — neatsilankė.

Svarstant kuopos reikalus, pasirodė, kad uždarant dviem savaitėms susisinriukimus, nebus galima pasekmingai rengtis prie ALTS. "Varpo" choro sekančio perstatymo, kuris turės but lapkričio 24 d. Choro dainų praktikų nebus galima laikyti taipgi nei aktoriai negalės repeticijų laikyti per tris savaites. Vakaras — perstatymas ant viršminėtos dienos nutarta rengti ir kaip tik bus atšaukta uždraudimas laikyti susirinkimus, tuoj imtis stropiai daryti vaidinimo praktikas. Manoma suvaidinti "Velnias ne Boba" ir "Audra Giedroje".

Nuo praeito "Varpo" Choro vakaro — perstatymo "Švarkas ir Milinė", kaip komisija rengusi tą vakarą išdavė atskaitą, tai pasirodo, kad pelno likę apie 100 dolerių.

Svarstyta apie ateinantį A. L. TS. Seimą. Atstovu nuo 18 kuopos į Seimą išrinkta M. Vasiliauskas. Sutvarkyti įnešimus seiman išrinkta komisijos: V. S. Jokubynas, J. Žemantaitis ir J. Grinius.

Sekretorius pranešė, kad Sandaros organo administratorius bei finansų sekretorius yra atsišaukęs į kuopą kad pasistengtų remti organą. Nors jau musų kuopa yra pirmiau organo reikalams aukavus $70.00. Bet esant reikalui nutarta ir vėl į organo administracijos atsišaukimą atsiliepti su auka. Nutarta kad kuopa iš savo iždo kol bus reikalas mokėtų po 5 dol. organo reikalams. Tai gana praktiškas ir bene tik pirmas tos rųšies sumanymas remti organą kas mėnuo. Jei visi sandariečiai iš kuopos kas mėnuo nusitartų nors ir po nedidelę sumą mokėtį į ALTS. organo fondą, tai musų organas stovėtų kuopuikiausiai. Privalėtų ir kitos kuopos ir sandariečiai, bei jiems simpatizuojantieji asmenįs organo rėmimą imti domon ir sistematiškai remti. Juk niekas kitas musų sriovės spaudos neateis paremti — mes patįs turime tą daryti.

ALTS. 18 kuopos nariai ir sulig išgalės mano remti organą. Šį susirinkimą aukų organo reikalams nebuvo rinkta. Tas galima bus padaryti sekančiame **skaitlingesniame susirinkime.**

Atėjus vėsesniam sezonui ir perėjus ligos epidemijai, bus galima daugiau organo reikalais rupintis. Reikėtų tik kitų kolonijų ALTS. kuopoms taipgi sukrusti organo rėmimo darbą pirmyn varyti. Clevelando sandariečiai niekuomet nesiduos lengvai jucs pralenkti kitoms kolonijoms.

Sandarietis.

WATERBURY, CONN.
Įnešimai Seimui.

ALT. Sandaros 11 kuopa laikė nepaprastą susirinkimą 6 d. lapkričio 1918 m. ir nutarė siųsti sekamus įnešimus Am. Lietuvių Taut. Sandaros 5-jam Seimui, So. Boston, Mass., kuris prasidės lapkr. 14 d. š. m.:

1) Kad Seimas apkalbėtų, kaip galima butų pasekmingiausiai rinkti pinigus Liet. Nepr. Fondui.

2) Kad Seimas užreikštų, jogei tautininakai nieko bendro neturi su "tautiškomis" parapijomis, taip lygiai, kaip ir su kitokiomis.

3) Kad Seimas aptartų, kaip geriaus galima butų visiems tautininkams bendrai veikti.

4) Kad Seimas užreikštų, jogei A. L. T. Sandara yra augščiausia politikinė tautininkų organizacija.

5) Kad A. L. Taut. Tarybos veikimas butų kontroliuojamas **A. L. T. Sandara.**

6) Kad Seimas užgirtų Centralio Komiteto Bezliavos skyriaus steigimą.

ALTS. 11 kp. Vald.:
A. J. Povilaika, pirm.
A. Norkus, raštininkas.

LAIŠKAS Į REDAKCIJĄ.

Nuo "Sand." Red. Nors dėdami p. M. L. Vasiliausko korespondenciją mes visiškai nepasakėme, **kad mes žinome, jogei p. P. Norkus, "taip" o ne "kitaip" kalbėjo; nors mes tyčia dėjome prierašą: "jeigu** jo, t. y. p. Norkaus nuomonę sužinos visi sandariečiai"... (o tuomi kaip tik išreiškiama abejonė, ar taį jo, t. y. tautinio laikraščio redaktoriaus nuomonė); nors mes ten jokių išvadų nė apkaltinimų ponui Norkui nedarėme, kaip lygiai nuo jų susilaikėme ir kituose atsitikimuose, bet p. Norkus tuomi pasipiktino ir parašė gana šiurkštų laišką, kurį čia ir talpiname. Beje p. P. Norkus pasako, kad jo išsitarimas prieš Sandarą buvo cituotas neteisingai — **"Sand." Red.**

Gerb:

Jusų rėdomoje "Sandaroje" N. 43 ALTS. reikaluose tilpo p. M. L. Vasiliausko straipsnelis, kurio išvada visiškai klaidina ALTS. narius, todel atitaisymui ir pasiaiškinimui teiksitės išspausdinti sekantį.

Iš antgalvio matyti, kad tai **ypatiškas pasikalbėjimas.** Bet jei ypatiškas, tai kokiu budu jis telpa laikraštyje? Tą turbut tik p. Vasil. ir "S." redakcija težino.

Ten pasakomà tokiu tonu ir tokiais išvadžiojimais, buk nesu demokratas, esu kokis tai priešas demokratijos, esu nepakenčiamas ir tai niekas negali ir negalės užginčyti. O tas padaroma pasiremiant ant šių buk tai mano žodžių:

"Aš visai nemanau nieko apie jokį seimą ir nesirengiu prie jo, nes seimas nieko nepagerins ir viskas kaip buvo, taip ir pasiliks ant toliaus, nes Sandaros organas yra nupirktas be jokių apsirokavimų ir seimas nieko pagerinti negali, o ypač dabartiniu laiku, kuomet yra daug svarbesnių reikalų".

Tai nucituota mano kalba visiškai neteisingai. Tai melas, tai išmislas!! P-s Vasil. atėjo pas mane ir pradėjo kalbėti ir klausinėti apie "Ateit." pirkimą. Aš jam nurodžiau, kad buvo pirkta be pinigų ir jokis pirkimas be pinigų nėra gėras. Tai arba dovana ar kas kitas. Paskui perėjom prie pasikalbėjimo apie tai kas veikiama del Lietuvos laisvės. Ant galo jis užklausia, ar aš važiuosiu ALTS. seiman. Aš pasakiau, kad dabar tiek daug darbo del Lietuvos laisvės, kad negali apdirbti nei redakcijinį darbą, tad nelieka laiko nei mąstyti apie ALTS. seimą. Pasakiau, kad vargiai busiu jame ir mažai tikiuosi, kad kas nors svarbaus bus jame atlikti.

P-s Vasil. iš to viso pasikalbėjimo išrenka sau žodžius ir paskelbia nebutus daiktus.

Besikalbant atėjo p. J. Kaupas paklausti ar rengiama vakarienę valdžios atstovams, kurią nutarė Pild. Tarybų Komitetas ir kurią prašė Dr. J. Šliupas surengti. Pasakiau, kad viskas rengiama. Ir ištikro buvo vakarienė, kuri daug daugiau reiškia negu pen ki ALTS. seimai, nes joje buvo atstovas kuris kalbėjo vardu S. V. valdžios ir rišo Lietuvos klausimą. Ir tą darbą del Lietuvos p. Vasil. pajuokia, pajuokia ir tuos, kurie visas pajiegas indeda darbe už Lietuvos Neprigulmybę.

Dar butų nieko, jei pati "Sandaros" redakcija tam netikėtų. Ji prieraše net pasako, kad tas nuomones skleidžiu ir tt. Tai oficialis partijos žodis patvirtinnantis tą. Tas netiesa. Tokioms aplinkybėms esant meldžiu mane išbraukti iš "Sandaros" bendradarbių surašo. Aš greta p. Vasil. dirbti negaliu. Atleis man ALTS. Centro Valdyba, kuriai daviau žodį bendradarbiauti, ką ir pildžiau.

Kaslink įsižeidimo, tai nėra kalbos. Gaila tiktai už "Sandarą", kuri iš fakto, kad pakelyje yra telegrafstulpis, daro išvedimą kad rytoj bus lytaus. Arba kuri iš to, kad kas nesirengia sei man ar nesitiki iš jo didelių darbų išveda, kad tas antidemokratas, priešas, ardytojas etc.

Su priderama pagarba.

P. Norkus.

Brooklyn, N. Y.

SUJIEŠKO DARBĄ GRĮŽTANTIEMS KAREIVIAMS.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Nov. 13, as required by the act on October 6, 1917.

Suv. Valst. prie Darbo Departmento Samdymo Biuras atkreips ypatingą domą į grįžtančiųjų kareivių reikalus. Jis paims į savo globą sujieškoti darbą tiems grįžtantiems kareiviams, kurie yra taip sužeisti ir paliegę, jog jie gali dirbti tik jiems tinkamą darbą ir kiekvienas kareivio reikalas bus tinkamai svarstomas. Kiekvienas toks kareivis bus atskirai ištirtas taip, kad butų galima jam duoti užsiėmimą, kuriam jis geriausiai tinka.

Kiekvienas kareivis, kuris nori susižinoti su šiuo ofisu, kuris jam labai bus naudingas, turi rašyti į Suv. Valst. Samdymo Biurą,, Washingtone, (United States Employment Service, 16-th ant Eye st., N. W., Washington, D. C.) arba kreiptis į Inquiry Office of the Information and Education Service, Department of Labor, 1706 G street, N. W., Washingtonan, D. C. Rašydamas kareivis turi parašyti kur jis dabar gyvena, vietą, kurioj jis pirmiau gyveno, ir vietą, kur jis norėtų dirbti.

Bandymo Biuras jau dabar turi daug daugiau kai 600 ofisų ir jų skaičių nuolat daugina. Dabar jis nurodo darbą daugiau, kai 100,000 asmenų kas mėnuo, o su viršum 30,000 darbininkų naudojas jo patarimais.

A. Kollontaj.

Darbininkė-Motina.

Vertė K. Norkus - Narkevičius.

Marytė - pati fabriko direktoriaus.

Marytė neščia. Pono fabriko direktoriaus name šventadieniško susirupinimo upas. Kaip-gi: Marytė rengiasi vyrui padovanoti įpėdinį. Bus kam perduoti turtus, sutvertus darbininkių ir darbininkų rankomis...

Daktaras prisakė labai saugot Marytę. Tegul Marytė nepailsta, tegul nekelia nieko sunkaus. Tegul tik valgo, kas jai gardu. Vaisius? Duokite jai vaisių. Šviežius ikrus? Paduokite ikrus.

— Svarbiausia, kad Marytei nereikėtų rupinties, liudėti. Tuomet kudikis gims drutas, sveikas, ir gimdymas praeis lengvai, ir Marytė savo sveikatą išsaugos.

Taip kalbama pono fabriko direktoriaus šeimynoje, taip priprasta elgties su neščiomis moterimis tose šeimynose, kurios turi daug popierinių pinigų ir aukso.

Ir Marytę - ponią saugoja.

"Maryte, nepailsk". — "Maryte nejudink kedės", kalba Marytei – poniais jos šeimyna.

"Neščia moteris motina — mums šventa", tikrina buržuazijos liogerio veidmainiai ir farisėjai. Bet ar taip yra.

Marytė skalbėja.

Tame pat name, kuriame gyvena ponia fabriko direktorienė, trečiame kieme, kampe už marškoninio uždangalo, prisiglaudus kita Marytė - skalbėja, samdininkė. Marytė - skalbėja neščia aštuntas mėnuo. Bet kaip Marytė - skalbėja nusistebėtų, jeigu jai pasakytų "Maryte, tu neprivalai kilnot sunkenybes, tu privalai save saugot vardan savęs, vardan kudikio, vardan žmoniškumo. Tu esi neščia, reiškia, visuomenės akyse tu — šventa".

Marytė taip kalbantį jai žmogų pavadintų pamišėliu arba piktu juokdariu. Darbininkų klesos moteris "šventa", kuomet ji neščia? Kur tai matyta? Lyg nepersitikrina Marytė - skalbėja, o su ja drauge šimtai tukstančių beturčių klesos moterų, priverstų pardavinėt savo jiegas fabrikantams, visokiems trustams, kad čia tai nuo jų samdytojai ir lupa dvi skuras, kuomet mato, kad išėjimo nėra, kad vos pajiegdamos moterįs, o eina uždarbiauti...

Daktarai mokina, kad neščiai moteriai svarbiausi dalykai — ramus miegas, geras maistas, tyras oras, vidutiniškas pasimankštymas. Ir vėl Marytė – skalbėja, o su ja drauge šimtai tukstančių samdomų darbininkių, kapitalo vergių, sukvatotų žiurėdamos į tą žmogų, kuris joms patartų tuom naudoties. Vidutiniškas prasimankštymas (macionas)? Tyras oras? Sveikas, geras maistas? Ramus miegas? Kuri darbininkų luomo moteris žino šias gėrybes, dabar galimas tik Marytėms - ponioms, fabrikantų pačioms.

Anksti rytą, kuomet naktinė tamsa dą kovoja su pazaru, ir kuomet Marytė - ponia dą saldžiai sapnuoja, Marytė - skalbėja atsikelia nuo savo siauros lovaitės ir eina į drėgną, tamsią skalbyklą, kur ant šlapių grindų kojos slidinėja, kur dą neišdžiuvo vakar prilaistytos balos, kur kvapą užmuša tvankus nešvarių baltinių kvapas...

Ne iš geros valios Marytė - skalbėja kiutina į nejaukią skalbyklą: ją į ten stumia žiauraus bado šmėkla. Marytės vyras — darbininkas. Uždirba mažai, — dviems negalima prasimaitinti. Ir, tylėdama, sukandus dantis, dirba Marytė skalbykloje iki paskutinei dienai, iki palago...

Nemanykite, kad Marytės - skalbėjos "sveikata geležinė", kaip myli išsireikšti ponios apie moterį - darbininkę. Nuo ilgo stovėjimo prie skalbinių grumdymo Marytės – skalbėjos kojų gyslos išsiputė, jos eisena tapo sunki... Vargšės skalbėjos poakiai pasidarė baisųs, rankos ištino, o naktimis Marytė - skalbėja jau seniai nemiega normaliu miegu...

Kaip dažnai, nešiojant sunkias šlapias žlukto skrynias, Marytė - skalbėja prisiglaudžia prie sienos, kad neparpulti: kvaista galva, temsta akys... Ir kiek kartų jai rodosi, kad strėnose maudžia didelį, skaudamą dantį, ir kojų nepajudinsi, tartum švino pripildytos...

Norisi prigulti valandėlei, atsilsėti... Bet ar tai galima samdomai darbininkei? Matai kokios "švelnybės"!... Juk ne ponia!

Ir tylėdama kenčia savo vergišką gyvenimą neščia Marytė - skalbėja.

Tik ta neščia moteris "šventa", už kurios pečių nestovi žiauraus bado šmėkla.

Marytė - tarnaitė.

Ponia - Marytė pasisamdė tarnatę iš kaimo. Poniai - Marytei tarnaitė patiko del jos skambančio juoko, del to, kad jos kasa iki kelių, del to, kad ji kaipo lengvasparnis paukštis po namą bėgioja, kiekvienam įtikti stengiasi. Mergaitė kaip auksas! Jai paskyrė algos kelis doliarius į mėnesį, o dar bo davė kaip del trijų.

Ponia visiems giriasi.

Pats ponas fabriko direktorius tarnaitę žvalgyti pradėjo. Vis dažniau, vis atydžiau. Mergaitė nejaučia pavojaus — nepatyrusi, kaimietė.... Ponas vis švelnesniu ir švelnesniu buti stengiasi.... Daktaras uždraudė garsiai kalbėti, trankyties: ramybės receptą poniai išrašė. Lai ramiai kudikio išlaukia — kad jam pavojaus nebutų. O tarnaitė vis ponui po akių pakliuna. Jos vardas taipgi Marytė.... Lengva suklysti!... Mergaitė kvaila, nežinanti. Įbauginti nesunku! Iš baimės ant visko sutiks.

Ir pastojo neščia Marytė - tarnaitė. Juokties nustojo. Aplepo. Pikta rupestis per ištisas dienas ir naktis širdį spaudžia.

Sužinojo Marytė - ponia. Skandalą pakėlė. Marytę - tarnaitę per 24 valandas už vartų išvijo.

Vaikščioja Marytė po miestą, — nė draugų, nė prieglaudos.... Kas ją "tokią" dabar "dorame" name gali laikyti?

Vaikščioja Marytė be vietos, be duonos, be pagelbos.

Vaikščioja upės pakrantėmis. Pažiurės į tamsias vilins — užsigrįžta, užsimerkia. Baugu.... Vilioja ir baugina šalta, tamsi upės gilybė...

Marytė - valytoja.

Valymo skyriuje fabrike — sumišimas: išnešė apmirusią darbininkę. Kas jai? Užsinuodijo gazais? Smarvės neiškentėjo? Ne viešnia! Jau laikas prie to pragaro priprasti!...

"Viskas menkniekis," tarė daktaras, "ar nematote, juk ji neščia! O su neščiomis visokios prietvaros atsitinka. Neužsimoka į ją doma kreipti".

Sugrąžino valytoją prie darbo. Eina pro mašinas linkui savo vietos, krypuoja, klypinėja. Neklauso nukamuotos kojos. Ar tai žertas? Dešimtį valandų diena—dienon dirbti. Kvėpuoti nuodijančiais gazais, kęsti dušnumą ir bjaurų kvapsnį. O sugrįžus namo lyg yra pasilsys darbininkei-motinai, kuomet šeimynoje kudikiai, neregė motina - senelė nepietujus sėdi, kuomet pailsusis vyras namo iš fabriko alkanas pareina? Visus pavalgydink, apie visus apsirupink.... Ji pirmutinė su aušrele keliasi, paskutinė nuvargus miegot eina...

O čia dą viršlaikius dirbti paskyrė. Fabrikoje darbas eina sparčiai. Fabrikantas pelną rieškučiomis semia, o už viršlaikius po centą priduoda. Nesutiksi — eik už vartų. Neorganizuotų darbininkų, ačiu Dievui, yra daug. Marytė - valytoja pabandė pati prašyti fabriko direktoriaus, kad duotų vakacijas. "Neužilgio turiu gimdyti. Reikėtų prisiruošti. Reikėtų aprupinti maži kudikiai, grintelė, motina-senelė guli lovoje".

Kur tau, nė klausyt darbininkės maldavimo direktorius nepanorėjo.

"Jeigu kiekvienai neščiai davinėti vakacijas, tat geriaus fabriką uždaryti. Jeigu negulėtute su vyrais, netaptute neščiomis".

Užgavo, įžeidė, apkoliojo prie žmonių akių moterį darbininkę.

(Bus daugiau).

Amerikos Visuomenei.

Atsakymai iš Lietuvos.

Meldžiame visų Amerikos lietuviškų laikraščių patalpinti šitą musų pranešimą.

Švedų-Lietuvių Komitetas gauna kas mėnesį po keletą šimtų atsakymų iš Lietuvos in Amerikos lietuvių užklausimus ir pajieškojimus. Tie atsakymai pasiunčiami tuojau pat, nes žinoma, kaip Amerikon iškeliavusieji nekantriai laukia žinių apie savo gimines ar namiškius pasilikusius dabar vokiečiais užimtoj Lietuvoj. Bet ar delei neaiškumo paduoto adreso ar tam, kuris yra rašęs laišką su užklausimu Švedų - Lietuvių Komitetan, persikėlus kiton vieton, neretai keletas laiškų, pasiųstų Amerikon su atsakymais, grįžta po trijų-keturių mėnesių kelionės atgal. Tokius grįžusius laiškus Švedų-Lietuvių Komitetas paprastai skelbia Amerikos lietuviškuose laikraščiuose; tikimasi, kad nors tokiu budu pasieks laukiamos žinios tuos, kuriems jos siunčiamos.

Šiuo kartu skelbia Švedų-Lietuvių Komitetas tuos iš Amerikos sugrįžusius laiškus:

2. Į **P. Davydonio** iš Chicagos užklausimą apie Veroniką Janulį su šeimyna iš Karališkių palei Biržus gauta atsakymas: "Tavo tėvai tebėra sveiki. Kodėl nerašo Ona? Ar nežinai ko apie ją? širdingai sveikina Tamstos motina".

3. Į **Povilo Juodzevičiaus** iš Brooklyno užklausimą apie Modestą Juodzevičių su šeimyna iš Subačiaus palei Kupiškius gauta toks atsakymas: — "Man klojasi gerai, nieko nestingu; viskas tvarkoje. Visi mes širdingai sveikiname tave".

4. Į **Jono Kavaliausko** iš Brooklyno užklausimą apie Mariją Kavaliauskienę iš Gulbinų palei Biržus gauta atsakymas: —"Aš esu sveika. Atsiųsk susimildamas pinigų. Sveikinu širdingai."

5. Į **Marijos Milinavičiutės** iš Cicero užklausimą apie Juozą Milinavičių su šeimyna iš Perlojos, Varėnos valsčiaus gauta atsakymas: — "Visi esam sveiki, tik tėvas sirgi nėja. Atsiųsk mums pinigų. Sveikinam tave širdingai'.'

6. Į **Stepono Paulausko** iš Chicagos užklausimą apie Rozaliją Paulauskienę su šeimyna iš Tauragės gauta atsakymas: — "Aš ir vaikai esam sveiki. Augustinas vedė, jo žmona gyvena pas mane. Atsiųsk mums pinigų kiek galėdamas. Sveikinam tave visi".

7. Į **Prano Sperausko** iš Brooklyno užklausimą apie Petronėlę Kauną iš Šakių pranešta, kad ji Šakiuose nežinoma, o prie klebono P. Kuro iš Ilguvos gauta toks atsakymas: — "Kun. P. Kuro Ilguvoj nesama, o kur jis yra, negauta jokių tikrų žinių".

8. Į **Prano Tibauto** iš Brooklyno užklausimą apie Urtą Tibautą iš Tauragės pranešta, kad tasai žmogus išvežtas Rusijon.

9. Į **Juozo Tripeikio** iš Brooklyno užklausimą apie Oną Tripeikienę iš Valabučių, Naujamiesčio pavieto gauta toks atsakymas: — "Sunus Jonas mirė 1915 metais. Mano motina ir brolis Juozas Puidokas mirė 1918 m."

Kol suvaikščioja paklausimas Lietuvon, praeina paprastai trįs, keturi, o kartais ir daugiau mėnesių, bet vistiktai atsakymai į užklausimus visuomet grįžta. Švedų-Lietuvių Komitetas siuntinėja užklausimus Lietuvon ir toliau. Tiktai laiškas reikia rašyti trumpai kaip galima ir aiškiai, paduodant aiškų savo ir jieškomojo žmogaus adresą. Prie laiško visuomet reikia pridėti tris internacionaliniai pašto kuponai po 6 centus.

Švedų-Lietuvių Komitetas mielu noru patarnauja ir pinigų persiuntime Lietuvon. Pinigai Lietuvon nueina kurkas greičiau negu laiškai, jie nuina per dvi savaites.

Pinigus ir laiškus meldžiame siuntinėti šituo adresu:

Svensk - Litauiska Hjalpkommitten,
Stockholm, Post BOX 397,
Sweden.

Su tikra pagarba
Švedų-Liet. Komitetas.
Stockholm, 4—IX, 1918.

POEZIJA.

DAINUŠKĖLĖ.

Per girias, per žalias
teka Dunojėlis.
Per marias, per gilias
plaukia gulbinėlis.

Dunojėlio vilnys aštrios.
Gulbinėlio plunksnos baltos.
Vaikšto vilnys, švaistos, tviska,
Mėnuliu dabinas plunksnos.

Suplasnoja gulbinėlis —
tai apmiršta vilnys aštrios,
tai tik dreba, tai tik virpa,
gulbinėlį supa, supa.

—Gulbinėli, palukėk,
tu nuo musų neplasnok:
nieks tavęs taip nemylės,
nieks lopšinės neliuliuos.

Už Dunojaus saulė leidžias.
Prie Dunojaus sesė verkia.
O per patį Dunojėlį
plaukia žalias vainikėlis.

Plaukia žalias. Vilnis lydi.
Cera suptis. Gera plaukti.
Tik sesutė, kaip ta drobė,
kaip ta epušė nemigus.

Vainikėli, palukėk,
gulbinėlio nemylėk,
kas tave taip bedainuos,
ant galvelės bedevės.

Per marias, per gilias,
plaukia gulbinėlis.
Per girias, per žalias
teka Dunojėlis.

***

Mano pilyj nėra laiko —
neskaitau aš valandų....
Mirštu, gimstu, vėlei mirštu,
kur išeiti, nerandu...

Mano pilyj vien tik amžiai —
akimirksnio vienuma...
Plieno durys, šaltos plytos
ir mirtinga klaikuma....

Beldžiu, beldžiu... Durys plieno..,
Kursta aidas tylumoj....
Dinksta uolos, graužiant jurai,
dinks ir siela gludumoj...

Nepažystu auštant ryto —
žvaikšdės aklos plaukime....
Aklas ašei... Siekiu lango...
Amžiai mano siekime...

Toli varpas... Šaukia, šaukia...
Eina gandas — rytas bus...
Palukėsiu atsiklaupęs —
plieno durys gal supus?..

KARALAITĖ.

Eikš, priglausk rasotą veidą
prie krutinės,
tenudžiusta.
Kam pašlijo
bėkt upeliais.
Apsupsiu tave, baltveide,
baltu šydu.
Padainuosiu meilią, meilią
tau lopšinę,
užliuliuosiu tykiai, tykiai,
kaip gėlelę.
Eikš, priglauski jauną veidą
prie krutinės.

***

Gėlynėlių karalaitė
darželyj užaugo.
Kėlės anksti—pirma saulės.
prausės grynu vandenėliu,
iš akių kur rieda.

Tu nuliudus, karalaite,
susimąsčius tartum gulbė,
debesėlį lydi.
Tartum pasaka atplaukus
per dangaus mėlynę
palydėti, kas klestėjo
prieblandą darželyj.

Kaip lakštingala prabilo,
tu žinojai, tu girdėjai...
o kodel gi nemokėjai
pasigerti nuo dvelkimo
jos čiulbėjimo skrajingo?..
Tik pravirkai
tykiai, tykiai....
Eikš, priglauskie jauną veidą
prie krutinės.

***

Sodas nurimo
tartum apmiręs.
Amžinos pušys,
stačios smalingos,
ir ąžuolai
šimtmečius augę
dumą dumoja
šventą slaptingą....

O nuo mėnulio
spangus šešėliai,
kaip debesėliai,
tartum išguitos
sielos klajot,
pinasi — supas,
pražutin slenka...
Liaukie liudėjus!
Liaukie dumojus!
Baltos alyvos—jievos pražydo
Vakaro ugnys dar neužgeso.
Rytas jau brėkšta, dar
nesutemus.

Per gėlyną, kaip per tvaną
irties tik mokėk!
Tik atskleisk jaunystei kelią—
burtus pamylėk!
Eikš priglausk rasotą veidą
prie krutinės.

Balys Sruoga.
("Pradalgiai").

LIETUVIAI BRITANIJOS ARMIJOJ.

Kiek lietuvių tarnauja Britanijos armijoj? Ištikro, sunku apskaityti, neturint tikresnių žinių. Tuotarpu žingeidu butų sužinoti. Aš spėju, kad turi buti nemažiau per 400, gal 500 (rods, skaitant darbo batalijonus tiek galėtų prisirinkti; tai nemaža skaitlinė ant viso 12-13 tukstančių dušių visų lietuvių Britanijoj — **"Iš. Dr."** Red.). Vien tik musų bataljone 9-tame priskaitoma iki 200 lietuvių. O daugybė jų yra dar 8-tame batalijone ir po šiek-tiek kituose pulkuose.

Dargi čion gimę ir augę priskaityta prie brittų, nors jug jie lietuviai iš lietuvių. Liepos mėnesį keliaudamas per miestą L. ir besikalbant lietuviškai prie musų pristojo jaunas 21 metų vaikinas - kareivis. Pasisakė esąs čia gimusiu lietuviu, nuo 1915 m. esančių brittų armijoj, tris metus buvusiu Prancuzijoj, buvusiu ten lengvai sužeistu į galvą. Per tuos 3 metus negirdėjęs lietuvių kalbos ir labai saviškių pasiilgęs. Iš jo kalbos, supratau, kad jis didžiuojasi lietuviu esąs. Rastųs panašių jau nikaičių Britanijos armijoj ir daugiau.

Girdėjau, kad lietuvių yra armijos vyriausybėje ir pažymėtų Kapralų (Corporal), Saržantų (Sergeants) ir N. C. O. yra daugeliau. Koks ten Mickevičius karės fronte tapo apdovanotas už pasižymėjimą karišku kryžium ir gavęs oficieriaus rangą.

Gaila kad apie tai nepranešama musų spaudoj. Visuomenė turėtų pati tuo dalyku rupintis. Kuomet kas ir kur stoja į armiją, ten pasižymėjęs, sužeistas ar užmuštas — tuojau turėtų sužinojusieji saviškiai bei artimieji į laikraštį žinią priduoti. Butų tas visiems naudinga, dabar ir ateityje. Parodytų, kiek lietuviai iš neskaitlingo burelio visgi karėje dalyvavo ir kiek prisidėjo prie brittų laimėjimo.

Amerikos L. Tautos Taryba renka parašus po peticija kas link Lietuvis neprigulmybės. Parašai kareivių ten ypač butų vietoj, svarbųs ir daug reiškią.

Prie to, su laiku Britanijos lietuviai galėtų parodyti, kad sulig išgalių Britaniją reikalę pa rėmė. Tiktų tas pažymėti ir istorijos knygoj apie Britanijos lietuvius. Jei dabar žinių nesurinksim paskui bus pervėlu, negalima susigaudyti.

P. Bulaitis, kareivis
29-th R. L. B., 1022 Coy.,
1-st Plat. S. Wales.
("Iš. Drg.").

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros oragnas.

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00
" " (Užsieniuose) $2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.
Yearly Subscribtion:
In the United States $2.00
Six months $1.00
To Foreign Countries $2.50
Kreipiantės rašykite:
"Sandara"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taiso ir trumpina sulig savo nuožiuros. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondecijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negrąžinami.

"SANDARA"
366 Broadway
So. Boston, Mass.

Apžvalga.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Nov. 13, as required by the act on October 6, 1917.

Karė pasibaigė.

Sveikiname musų skaitytojus, sandariečius ir visus lietuvius su pabaiga šios baisiosios karės.

Didėji karė jau pasibaigė. Vokietijos delegatai pasirašė po generolo Focho pateiktomis sąlygomis lapkričio 11 d. 5 v. ryto pagal Paryžiaus laiką arba vidurnaktyje pagal Washingtono laiką.

Šalies Departmentas tai oficialiai paskelbė 2:45 v ryto lapkr. 11 d.

Vokietijos pasirašymas ir padėjimas ginklų aiškiai parodo Vokietijos nusilpnėjimą, o tas reiškia, kad talkininkai yra pergalėtojai.

Ši baisioji karė tęsėsi 1557 dienas; ji sunaikino pasaulio turto apie už $221,000,000,000.00; joje tapo užmušta apie 8,000,000 žmonių.

Nuo šiandie pasaulio gyventojai, visos tautos, pradės pačios valdyties, — nedasileis save pavergti jokiems monarchams.

Politiškas klerikalų veikimas.

Kazys Pakštas, klerikalų misijos sekretorius, išdavė pirmą raštišką raportą "Amerikos Lietuvių Tarybai" iš veikimo Europoje. Raportas rašytas rugsėjo 28 d. 1918 m. Lausannoje, Šveicarijoje.

Skaitančiai Amerikos lietuvių visuomenei tame raporte nieko naujo nėra. Nauja tik tai, kad "Am. L. T." delegacija išvažiuodama išsivežė $10.000.00 šelpimo reikalams ir $5.000.00 politikos reikalams, gi dabar praneša, kad šelpimo reikalams pavartos tik $5.000.00 suaukautų Amerikos lietuvių darbininkų pinigų, o kitus visus — politikai.

Nieko nesakytume, jeigu ta politika butų vedama Lietuvos žmonių naudai, bet mes gerai žinome klerikališkos politikos tikslus. Santakiškio paduotos citatos "Sandaros" 40 numeryje iš tos misijos nario kun. Dobučio pirmo laiško jau gerokai nušvietė klerikalų politikos tikslus... Gi dabar p. Pakštas "džiugina" Amerikos lietuvius, kad rioglinamas ant lietuvių varguolių sprando monarchas Urach net lietuviškai pramoko, — girdi jau kalba "Tėve musų"... Matykite, ko kį "pabažną" "ciesorių" lieviai susilaukė. Jeigu dą "Sveika Marija" išmoks, tai jau bus pilnai atsakantis karalius!

Pranešama, buk St. Šilingas tapęs monarchijos šalininku, o apie karalių taip sužinota nuo Šveicarijoj esančių lietuvių.

"Karaliaus dvaro kalba bus lietuviška. Jis jau dabar mokąs lietuviškai "Tėve musų".

Tik trečdalais dvaro tarnų tegalės buti svetimtaučiai, o du trečdaliu — lietuvių.

Karaliaus vaikai turės buti auklėjami lietuviškose mokyklose.

Pats karalius galės išvažiuoti iš Lietuvos ne ilgiau, kaip dviem mėnesiam.

Karalius prižada sergėti Lietuvos žemę nuo svetimtaučių kolonizacijos".

Ir tuli gal patikėti, kad Vokietijos armijos oficieras vokietys Urach, saugos Lietuvą nuo svetimtaučių kolonizacijos. Juk Uracho tautiečiai yra vokiečiai, tat jis savo tautiečius ir kimš Lietuvon.

Pati Amerikos klerikališka delegacija Lietuvos laisvės klausime sakosi parašiusi tulas rezoliucijas. Kuomet matysime kam ir kokias rašė — paskelbsime. Tie atstovai užreiškia, kad valdymosi formą jie palieka Lietuvos gyventojams rištl.

Bet mes manome, kad tai tik politiškas klerikalų triksas, nes jeigu tą klausimą Lietuvos žmonėms palikti, tat kam reikėtų Amerikos lietuviais darbininkais suaukautų $10,000.00 politikos reikalams?

Beje, ketinama atidaryti lietuvių informacijinius biurus Paryžiuje ir Londone.

Nėra abejonės, kad informuot pasaulį apie Lietuvos žmonių tragingą likimą butinai reikia. Pasaulį apie Lietuvą tam tikrais budais informuoja lenkai, bet jie vien skleidžia nachališkus melus apie Lietuvą, — jie ją nori savo katalikiškai - karališkon vergijon pasiglemžti. Jeitgu ir lieuvių to tikslo biurai bus klerikalų vedami, tat juk nėra abejonės, kad jie tinkamai neatsieks to tikslo ir neatliks to gero ir didelio darbo, kuris neštų laisvę ir laimę Lietuvos gyventojams.

Po daugybės išdavikiškų klerikalais padarytų žygių jie nustojo pasitikėjimo. Tik tamsiausi musų broliai ir sesutės jais pasitiki, kol galiop persitikrina, kad klerikalams kvepia monarchai (kad ir voikški), ir kad klerikalai neapkenčia ir bijo pačių gyventojų valia sutvertos valdžios.

Rašymais žmonių jiems visuomet nebus galima nuramint. Greit pamatysime, kaip klerikalai atsineš aktyviu darbu į Lietuvos žmonių laisvę ir valdymosi formų nustatymą. Pažiurėsime, ar kunigai pasitenkins altoriumu, ar po senovei lys į žmonių kulturos ir materialiais reikalais besirupinančias organizacijas ir su savo šnipų pagelba demoralizuos musų visuomenės kilimą ir augins žmones engenčius trustus ir organizacijas....

Tautininkai - demokratai, eikime pasiskirtu savo keliu prie Lietuvos laisvės ir tinkamai pažinkime Lietuvos žmonių priešus, — demaskuokime juos, nežiurint, kokiomis kaukėmis jie dangstytusi.

Lieituvių užreiškimas.

Jau "Sandaroje" rašėme apie paskelbtą Philadelphijoje pavergtų Europos tautų uniją, — 12 tautų neprigulmybės paskelbimą. Visų tautų atstovai pasakė prakalbas Neprigulmybės Salės kieme, kur buvo susirinkus skaitlinga žmonių minia. Ten taipgi tapo paskelbtas sekantis lietuvių užreiškimas:

"Šioje iškilmingoje dienoje ir šioje laisvės šventvietėje, kur atstovai 13-kos kolonijų paskelbė pasauliui aiškius principus, kad visi žmonės yra sutverti lygiais ir kad kiekviena tauta turi teisę sekti savo likimą ir siekti prie laimės, Lietuvių Tauta tiki:

"1) kad jau patiesta pamatas atstatymui laisvos ir neprigulmingos valstybės Demokratinės Lietuvos Respublikos;

"2) kad Mažoji Lietuva, per amžius Prusijos pavergta, bus paliuosuota ir sujungta su Didžiąja Lietuva į vieną neperskiriamą kuną, su išėjimu į Baltijos Jurą per didžiausią Lietuvos upę Nemuną.

"Lietuvių Tauta glamonėja tikruosius demokratybės principus, šitos didelės Respublikos išauklėtus ir Suvienytų Valstijų Prezidento Woodrow Wilson'o paskelbtus, ir visiškai tiki, kad Lietuvos neprigulmybė bus atsiekta per pritaikymą tų principų.

"Varpas, kurį padovanojo ši šalis, kaipo Laisvės symbolą, bus iškeltas musų sostapilės Vilniaus šventvietėje, Gedemino kalne, ir per amžius jis bus liudininkas, kad šiandien Lietuvių Tauta sudarė sutartį amžinos taikos ir bendro kulturinio darbo su visomis kitomis laisvomis valstybėmis ir demokratinėmis pasaulio tautomis."

Beje, į tą uniją lenkai nepanorėjo įeiti: jie prisilaiko Paderewskio politikos.

Žydai atmena Lietuvą.

Kuomet Rusijoje viešpatavo carizmas, tat žydams nebuvo galima gyvent visoj Rusijoj, bet tik tam tikrose vietose — "v čertie osiedlosti". Rusijos didmiesčiuose galėjo gyvent tik augštąjį mokslą baigusieji žydai ir tie pirkliai, kurie užsimokėdavo pirmos gildijos padokus. Tokiu budu daugiausia žydų buvo sugrusta į Lietuvą, Ukrainą, Lenkiją, Latviją, etc. Lietuvoje žydai valdė beveik visą pramonę ir prekybą, o ir lietuviai prie žydų gana gerai atsinešdatvo, kaipo vieno caro prislėgti žmonės. Žydai Lietuvoje turėjo geras progas išauginti savo šeimynas ir ačiu jų susiorganizavimui Lietuvoje iš žydų šeimynų kilo toki talentai, kaip pasaulinis smuikininkas Josha Heifitz (iš Vilniaus); Esperanto kalbos išradėjas, Dr. Zemenhof (iš Baltstogės); "Forward" redaktorius Kane (iš Šaulių); žinomas kalbėtojas ir "Classes Struggle" redaktorius Frainta (iš Gard. gub.); moterų švietėja Emma Goldman (rodos, Kauno gub.), ir daugybė kitų. Žydai lietuvius gerai pažįsta ir savo spaudoje dažnai apie mus rašo. Štai ką apie tai sako "Vien. Lietuvninkų":

"New Yorke gana žymią rolę lošia žydų laikraščiai, kuriuose retkarčiais telpa Lietuvai prielankios žinios. Pereitos gi pėtnyčios (1 d. lapkričio) žydų gana intekmingame dienraštyje "Jewish Morning Journal" tilpo ilgas, svarbus ir Lietuvai labai prielankus straipsnis.

Tame straipsnyje perduodami svarbesnieji istorijos faktai, lietuvių kilimas ir t. t. Parodoma, kad tik Lietuvoje gimę žydai atsižymėjo žydų judėjime ir apskritai Lietuvos žydai lošia svarbiausią rolę. Nurodoma, kad Vilnius žydams, tai antras Jeruzolimas.

Toliau nurodoma, kaip lietuviai prakilnųs, kaip jie gerai atsineša link kitataučių ir pačių žydų. Ant galo sakoma ir reikalaujama, kad kiekvienas žydas stotų už Lietuvos Neprigulmybę kiek tik spėkų turi. Nurodo, kad žydai atstovai taikos konferencijoje turi viską daryti, kad tik Lietuvoje butų valdonais lietuviai, o ne lenkai, rusai ar vokiečiai. Ant pačio galo nurodo, kad vidurinės Europos valstybėse turėtų paimti vadovaujančią rolę lietuviai, nes jie demokratiškiausi ir prakilniausi žmonės, nieką neskriaudžianti. Ir delto kitų neskriaudimo, anot to laikraščio patįs lietuviai buvo baisiausiai skriaudžiami."

"....Kepurė dega"!

Rymo-Katalikų Susivienyjimo organas "Garsas" štai ką sako apie ALT. Sandarą:

"Keletas metų susiorganizavo tautiečių demokratų taip vadinamoji "Sandara". Ji suorganizuota todel, kad norėta tautiečius laisvamanius sutraukti vienon kruvon ir kad pastačius suorganizuotą jėgą priešais katalikus. Kol sandariečiai savo organo dar neturėjo, jų tikslai nebuvo visiškai dar aiškus. Bet kada jį įsisteigė—jų tikslas paaiškėjo. Tikslas —kovoti su katalikų tikėjimu. Juk ir pirma tautiečiai laisvamaniai kovojo su katalikybe. Bet ta kova buvo švelnesnė. Jei koks laikraštis ką nors tokio nesąmoningo pasakydavo, tai skaitydavosi kaipo su pavienio to laikraščio redaktoriaus nuomone. Gi dabar kalba "Sandara", tautiečių organas."

"Garsas" ir daugiau rašo apie "Sandarą", tik gaila, kad tas laikraštis iki šiol nežino, jogei ALT. Sandaros partija **toleruoja** visas tikybas ir žmonių persitikrinimus.

Gal "Garsas" jaučia, kad prieš jo atstovaujamo susivienijimo tulus tikslus reikia kovoti, tat jam jau ir rodosi, kad sandariečių tikslas, tai "kovoti su katalikų tikėjimu".

Oi ne, vyručiai, mes jums nesipriešinam: galite spavie dotis kiek tik norit, ir vėl griešyt kiek tik norit; galit pasninkaut kiek tik norit, melstis ir zekvijų steliuot kiek tik norit, — prieš tikėjimą mes nekovojame. Bet mes kovojame ir kovosime prieš tokius dalykus, kurie slopina lietuvių liaudies sąvoką, — kurie neša blėdį lietuvių demokratijai.

ĮNEŠIMAI.

A. L. T. Sandaros Suvažiavimui, Bostone, Mass.

Nuo 12 ALTS. kp., Lawrence, Mass.

1) Kad A. L. T. S. Centro valdyboje 1918 — 1919 metams panaikinti susinešimų sekretorių. Jo vietą užima Kasos sekretorius.

2) Kasos - susinešimų sekretorius turi apsigyventi prie laikraščio "Sandaros", vadinas, centro.

3) Kasos-susinešimų sekretoriui mokėti pilną savaitinę mokestį.

4) Kad į "Sandaros" redaktorius kandidatus nuskirtų Literaturos (apšvietos) Komisija ir be Literaturos Komisijos pritarimo Centro Valdyba neturi tiesos redaktorių pasirinkti arba atstatyti.

5) Kad Sandaros Partija Lietuvos politikos, laisvės, šelpimo ar apšvietos reikalais eitų iš vien su kitomis lietuvių partijomis "lygiai ir kaipo lygųs su lygiais," kaip buvo nustatyta Sandaros Partijos suvažiavime Philadelphijoj, Pa. sausio 1 ir 2 d.d., 1916 metuose.

6) Kad Sandaros Partija butų visų musų tautininkų Partija augščiausia įstaiga bei organas, o ne koki ten Tautinė Taryba, kuri yra vienoje kolonijoje ir kuri tankiai lietuvių reikaluose klaidas daro. Bet Amerikos lietuviai, musų visiems reikalams spręsti, gali turėti Tarybą, tik vienų-vieną, visų partijų ir sriovių ir Sanadara gali turėti ten savo delegatus.

7) Kad dabartinis suvažiavimas atkreiptų domą į privatinius musų sriovės laikraščius, butent, jei jie norėtų tarnauti tautininkams, tai turi laikyties Sandaros Partijos programos ir jos neperžengti. Gi Sandaros organas turi buti augščiausiu Sandaros Partijos išreiškėju ir kelrodžiu visuose musų reikaluose.

8) Organo galutinam išpirkimui kuopos turi dirbti: rengti prakalbas, vakarus ir šiaip pramogas ir dalį pelno skirti ir siųsti Sandarai.

Lietuvos Neprigulmybės Fondo Reikaluose.

1) Kad LNF. sekretorius apsigyventų prie Sandaros laikraščio, kad jis visą savo dienos darbą pašvęstų LNF. agitacijai. Jam mokėti pilną savaitinę algą.

2) Kad šios žiemos sezone LNF. nusamdytų organizatorių pervažiuoti po lietuvių apgyventas kolonijas tverdamas skyrius ir rinkdamas aukas.

ALTS. 12 kp. **Valdyba.**

Įnešimai ALTS. 7 kp. iš So. Boston, Mass.

1) Kad Seimas nustatytų jogei ALT. Sandara yra augščiausia politinė tautininkų organizacija.

2) Kad Seimas išreikštų, jogei tautininkai nieko bendro neturi su "tautiškomis" parapijomis, taip lygiai, kaip ir su kitokiomis.

3) Kad Seimas aptartų, kaip geriausia butų galima visiems tautininkams bendrai veikti, nes dabar bendras darbas begalo reikalingas.

4) Kad A. L.T. Taryba susidėtų iš ALT. Sandaros narių ir kad veiktų kuogeriausiai pagal ALT. Sanadaros principus.

5) ALT. Sandara turi kontroliuoti Lietuvos Neprigulmybės Fondą, paimdama į savo rankas visą jo turtą.

6) Visos ALTS. kuopos turi turėti tam tikras komisijas rinkimui pinigų L. Neprigulmybės Fondui.

7) Kadangi ALT. Sandaros nariai daugiausiai remia mezliavos skyrių, todel Centralinio Komiteto valdyba turėtų buti sandariečiai ir Sanadaros išrinkta komisija turėtų peržiurėti Centr. Komiteto knygas bent tris sykius į metus išduodama oficijalę atskaitą. Tuomi padarytų daug didesnį užsitikėjimą musų įstaigomis. Nes dabar musų pajiegos labai išsklaidytos.

8) Kad ALT. Sandara turėtų tik vieną sekretorių, kuris kartu butų ir administratorius. Jojo buveinė turėtų buti "Sand." Redakc.

9) Seimas turi parupinti tokį redaktorių, kuris laikytusi ALT. Sanadros principų, nekrypdamas nei prie klerikalų, nei prie socijalistų.

10) ALT. Sandaros Sei-

mas turi surast keletą organizatorių, kurie turėtų tvert ALTS. kuopas, Neprigulmybės Fondo ir mezliavos fondo skyrius.

11) ALTS. turėtų išleisti Kalendorių su lietuviškų kunigaikščių paveikslais, pažymint jų viešpatavimo laiką, su Lietuvos nuotikiais. 7 kuopa skiria tam tikslui penkis dolerius iš savo kasos. Tie kalendoriai turės but duodami nariams už dyką. Naujiems nariams taipgi turėtų buti duodami dovanai.

12) Pagerinti "Sandaros" antgalvį.

13) Išskiriant iš aštunto —kas link sekretoriaus — skyriaus trečią paragrafą mes vienbalsiai stovime už dabartinį konstitucijos projektą taip, kaip jis yra tilpęs 26—27 "Sanadaros" numeriuose.

ALTS. 7 kuopos
Įnešimų Komisija.

ATGIJO ALTS. KUOPA.

Chicagoje buvo apmirus ALTS. 25-ta kuopa, kuri pereitą savaitę "iš numirusių prisikėlė". Jai gyvybę suteikė malonus pasidarbavimas gerb. M. Damijonaičio ir gerb. Dr. A. L. Graičuno. Jau apie pora desėtkų narių užsimokėjo metines mokestis, — užsimokės ir kiti, kam yra brangi tautininkų partija.

Valdybon dabar musų kuopoje išrinkta: pirm. — Dr. A. L. Graičunas; ižd.— p. Valančiauskas; sekr. — p. J. Šilinskas.

Linkėtina gero pasisekimo 25tai kuopai.

Tautininkas.

DIRBAMA SVEIKATAI IR SAUGUMUI.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Nov. 13, as required by the act on October 6, 1917.
(Released by the Committee on Public Information).

Darbo sąlygų biuras, naujai įsteigtas biuras prie Darbo Departmento, veiks trijose srityse —sveikatos, saugumo ir darbo užžiuros, kaip praneša tojo biuro užveizėtojas ir direktorius, Grant Hamilton, kuris buvo per daugelį metų vyriausybėj Amerikos Darbo Federacijos. P-lė Florence C. Thorne, taip-pat gerai žinoma tarpe darbininkų yra jo padėjėja.

Sveikatos skyrius, kurio viršininku yra uždėtas Dr. A. J. Lanza, veiks, kad suteikti saugias hygienos aplinkybes, kad kur tik galima sumažinti nereikalingus žmonių nuostolius. Šis sveikatos skyrius stengsis prašalinti visas susižeidimo ir ligos priežastis ir pastatyti, kur galima, apsisaugojimo priemones, kad apsaugoti darbininkus.

Darbo užžiuros skyrius stengsis suvesti į santikius darbininkus ir darbdavius geresnei jų pačiai naudai ir kad gauti geresnes pasekmes iš jų darbų.

Biuras veikia išvien su žmonių sveikatos biuru prie Pinigyno Departmento, Artilerijos biuru prie Karės departmento ir Pavyzdžių biuru prie Komercijos Departmento, ir stengtas susiartinti su kitomis įstaigomis veikiančiomis panašiose srityse.

SKAITYKITE IR PLATINKITE "SANDARĄ".

Liet. Atstatymo Bendrovė

320 FIFTH AVE., NEW YORK, N. Y.

Kodėl mums reikia organizuoti savo kapitalą?

Daugelis musų žmonių vis dar negali suprasti, kodėl musų tautai šioj valandoje yra svarbu ir butinai reikalinga spiesti savo turtus į kruvą investinti atliekamus skatikus į lietuvių pirklybos ir pramonės įstaigas, — organizuoti musų tautos ekonominį gyvenimą.

Tiktai prisižiurėkime, kokiame padėjime randasi šiądien lietuviai. Lietuva, kur gyvena branduolys musų tautos, — yra visiškai suardyta. Kaimiečiai, lygšiol palaikanti musų tautą, vokiečių išnaudoti, apiplėšti, — liko beturčiais. Gi musų miestuose yra pasislėpę turtingi svetimtaučiai — vokiečiai, žydai, lenkai, — laukdami valandos kad vėl sugryžtų ramųs laikai, kuomet bus galima paleist apyvarton savo turtus Lietuvoje ir tokiu budu traukt uždarbius iš musų krašto savo naudai. Butų gerai, jei svetimtaučių uždarbiai liktusi Lietuvoje, ir jei su jų pagelba susidarytų musų krašte pramonė. Tuomet visiems butų naudinga, nes Lietuvoje galėtų rast sau darbą tukstančiai lietuvių ir nebutų reikalo keliauti už marių-jurių del uždarbiavimo. Bet svetimtaučiai neturi nieko bendro su Lietuva ir josios žmonėmis. Jiems rupi tik jų asmeniniai reikalai, — ir progai pasitaikant jie visuomet išvež svetur sukrautus Lietuvoje turtus, paliekant lietuvius varge ir skurde vergauti svetimiems.

Ir čia, Amerikoje negeriau. Lietuvis čia —tai tiktai samdininkas, dirbantis turčiams, kitataučams. Turtingesnių, savystovių biznierių pas mus beveik ir nėra, gi be jų, juk kiekvienas supras, neturi lietuviai nei pamato, nei paramos gynime savo tautos reikalų, prieš svetimųjų užpuolimus.

Mums reikia butinai dėt visas pastangas, kad sutvarkyti suirusį musų tautos gyvenimą— Lietuvą atstatyti. Gi po tam mums reikia butinai susiorganizuoti ekonominiai, tai yra įsisteigti savo prekybą - pramonę kaip Lietuvoje, taip ir čia Amerikoje. Tam viskam turime turėti bankinę paramą, — nes tik su bankų parama yra atliekami tos rųšies darbai.... Užtad dabartės organizuojasi tos rųšies bankinė įstaiga — LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ.

Broliai ir Seserįs, aiškiai supraskime, kad LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ tai musų visų gyvasai reikalas. Sukraukime Lietuvos Atstatymo Bendrovės bankan milijoną dolarių, tai su juo milžiniškus darbus atliksime lietuvių tautos ekonomijoje, — augštai pakelsime, patobulinsime musų tautos gerbuvį! Ir kas svarbiausia, — nereikia tame mums savęs aukauti. Nes pinigas įdėtas į LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĘ juk gerai uždarbiaus ir tokiu budu padarytas pelnas eis į šėrininkų kišenius, o ne pas svetimtaučius. **Lietuvos vyrai ir moterįs — dėkitės prie LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖS!**

Iš Lietuvos Atstatymo Bendrovės lenktynių.

Lenktynės už prirašinėjimą L. A. B-vei naujų narių, arba, geriau sakant, — už sudarymą Bendrovei iki Naujų Metų, $40.-000 ekstra kapitalo, — ne juokais jau prasidėjo. Ofensyvas eina visa linija, kaip matyt iš galiotinių pranešimų. Kai kur jau padaryta smarkųs atakai, atsiekta didelių laimėjimų. Pavyzdin ponas A. S. **Trečiokas** iš Newark, N. J., nors ir truputį susivėlavo su prisidėjimu prie lenktynių, tačiaus, vienu užsimojimu viską pataisė, ir pardavė Newarkiečiams į kelias dienas 120 šėrų, gi kita tiek prisižadėjimų įgijo! Valio Trečiokas! Valio Newarkiečiai! Tiktai Bendrovės štabui dabar bėda: reiktų atlyginti už tokius žygius kokiu nors garbės ženklu, gi ant nelaimės kaizeris visus medalius jau prisisavino.

Matytis, Waterbury, Conn. pavydi Newarkui garbės, — ir p. **A. P. Osteika** to miesto įgaliotinis, po vienai dienai darbo, prisiuntė į Bendrovės Centrą 50 šėrų ir prižadėjo tuoj daugiaus prisiųsti — žut ar but, kad ir visą Waterbury prisieitų virš ko jomis pastatyti, bejieškant naujų šėrininkų. Turbut Osteika tikrai jau pasiryžo laimėt lenktynes!

Ofensyvas dar geriau sektųsi, jei ne ta nelaboji "Flu". Lyg vokiečių troškinanti gazai, ji visą kraštą laiko baimėje ir nusiminime. Bet lenktyniuotojai nenusiminkit, "Flu" tuoj turės nusileisti prieš šaltą orą, paliekant gerą dirvą jusų veikimui. LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖS Įgaliotiniai, tie kuriems nelaboji "Flu" gadina darbą ruoškitės prie to smarkesnio veikimo, kad galėtumet pavyti lenktynėse ankščiau pradėjusius

Ar kas neaišku Tau, mielas skaitytojau, apie LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĘ?

Jei taip — reikalauk paaiškinimų iš:
Lietuvos Attsatymo Bendrovės, (Lithuanian Development Corporation),
320 Fifth Ave., New York, N. Y.

CAMBRIDGE, MASS.

"Strošnas" jubiliejus.

Davatkos sumanė parengti vakarą, paminėjimui metinių su kaktuvių savo klebono. Vakaras atsibuvo spal. 2 d. 1918 m. po bažnyčia. Įžanga buvo tik 10 c. už tai kad kunigas atėjo į svetainę didžiausiame vainike, tą vainiką nešė šešios mergaitės.

Ant steičiaus buvo vainikais padabinta kedės. Visą vakarą to je kedėje sėdėjo "dvasiškas tėvelis". Visos deklamacijos buvo vien pagerbimui klebono, kokia ten davatka pranešė, kad dabar pakalbės klebono frentas, t ai kun. Virmauskas, iš Lawrence, Mass. Jis pasakė, kad kunigui Juškaičiui Dievas iš dangaus atsiuntė pasišventimą dirbti del tautos labo... Paskui maža mergaitė atnešė gėlių bukietą ir padavė "jubilijiečiui".

Vakaras tuom pasibaigė. Tai buvo davatkėlėms daug vargo kol mergaites išmokino eiliuoti ir kol nupynė vainikus. Už tą savo darbą gaus dušios išganymą arba kuomet išlojoti nuo savo "tėvelio". Jau ne viename mieste taip atsitiko davatkoms su "dvasiškais tėveliais". Jos jiems tiki, pinigus pila, jubiliejus rengia, o jie iš tamsių bobelių juokiasi ir su pasididžiavimu buriutes kerpa. Jau mes juos pažįstame. Ar nevertėtų geresniems tikslams suvartoti laiką?

Buvusi Parapijonka.

DELEGATŲ ŽINIAI:

ALT. Sandaros Seimo delegatai pribuvę į Bostoną ketvergo rytą, lapkričio 14 d. važiuokite tiesiog į Sandaros ofisą, nes "Sandaros" redakcija yra greta Lietuvių Svetainės.

T.M.D. Reikalai.

TMD. REIKALUOSE.

Šios musų garbingos organizacijos reikalais kaszin kodėl maža besirupinama. Pažvelgus į organą ("V. L.") mažai randame žinių iš kuopų gyvenimo. Rodos, kad jos butų užbaigusios savo gyvenimą, vystymosi ir pirmynžangą, jau nekalbant apie centralę valdybą, kuri privedė draugiją prie nemažos dezorganizacijos. Bet ką mes šviesos mylėtojai galime daryti? Patys žinome, jogei TMD. seimas nenorėjo ar užmiršo gyviau žvilgtelėti į jos vystymosi ir nešimą didesnės kulturos, ne tik savo nariams, bet ir visai lietuvių tautai. Tai apverktinas šios organizacijos istorijoje atsitikimas.

Bet mes sandariečiai, budami TMD. nariais rankų nenuleiskime. Ant musų pečių kas-dien gula vis sunkesnė gyvenimo našta. Ta našta yra sunki sanariečiams ypatingai dabartiniu laiku, kada visas pastangas reikia dėti, kad atlaikyti ALTS. organą, nes tik tuomet musų tautinis ir kulturinis darbas bus našesnis.

Influenza praėjo, ruduo atėjo — stokime visi darban. T. M. D. Centras privalėtų pasirupinti maršrutam paskaitas pagaminti, daugiau agitatyvių raštų ir atsiliepimų turėtų tilpt organe.

Kaip sakiau, sandariečiai ir visi TMD. nariai įtemkime jiegas, kokias kas turime, nes švenata musų pareiga dirbti, del naudos visuomenės. Jeigu kas gerai perskaitė Kulturos Istoriją, tas galėjo dažinoti, kaip laipsniškai besivystančios tautos pasiekė šiandieninę kulutrą.

Nors senuose laikuose nebuvo panašios rašybos, nebuvo mokslų, vienok pasišventusių vyrų nemažai buta, kurie davė žmonijai tokius ar kitokius raštus. 1917 m. leidinys labai naudingas ir brangus apšvietos mylėtojams.

Visokiems leidiniams reikalinga finansai, be to nieko negalima pradėti. Čionai jau ne taip sunkus uždavinys prirašyt naujų narių. Todėl broliai-tėvynainiai, daugiau domos ir atidos atkreipkite į draugijos gerovę, o mažiau barkitės už praeities paklaidas.

1918 m. jau baigiasi, o knygų nėra. Juk leidiniai turėtų buti daug skaitlingesni, nes į Lietuvą turėsime keletą tukstančių knygų tomų gabenti.

Išanksto viską gerai apskaitliuokime, tuomet viskas eis tvarkoje ir organizacija atsakys savo tikslams.

Lietuvis Sandarietis.

ŠIS-TAS.

Jurgis Spurgis gieda apie simfonijos definiciją, bet pats prastai supranta, kas toji definicija per sutvėrimas, palygindamas daktarą su kurpium. "Doctus", matyt, žodis nėra jam suprantamas tiesioginėje formoje. "Doctus" gali but netik tas, kuris gydo ligonius, bet ir tas kuris moka gražiai griežt, skambint, piešt, dainuot, komponuot, filozofuot, melsties ir net čebatus siut. Jurgi Spurgi, nežinai kas yra doctus, tai tuo labjau nekalbėk nė apie Operas ir Simfonijas.

Aspazia.

***

Kun. T. Žilinskas gerą pamokslą pereitą nedėldienį pasakė. Sako: "Aną metą į čia atvyko daktaras iš Scrantono su prakalbomis. Jisai sakė, kad už tiek ir tiek metų čia nebus bažnyčių. Neapsileidome, ir šiandie Bostone su priemiesčiais yra keturios lietuvių bažnyčios. Bedieviai rengė prakalbas, — na tai ir mes (katalikai) neapsileidome; bedieviai rengė teatrus, na tai ir mes neapsileidome; bedieviai pradėjo leist laikraščius, na tai ir mes neapsileidome. Ir žiurėkite, kiek daug laikraščių mes šiandie turime". Išeina, kad bedieviai klerikalus prie progreso stumia. **Tikintis.**

KIVIRČIAI TARPE AUSTRŲ IR VOKIEČIŲ. . .

Vokiečių armija perėjo Austrijos frontą Tyrole ir Salzburge Neue Freie Presse praneša, kad Austro-Vengrijos valdžia užprotestavo, kad vokiečių armija lendan kur jai nereikia.

Galimas daiktas kad Austrijos teritorija taps mušių vieta.

Redakcijos Atsakymai.

Kaz. Vidikauskas, Phila, Pa. — Visą pluoštą Jusų raštų gavome — ačiu; peržiurėsime ir tinkamus sunaudosime.

"Sand." Rep., Montello, Mass. — Dalį talpiname šiame numeryje, kitą paliekame sekančiam, nes susirinko daug raštų.

Dailės Mėgėjas. — Jusų straipsnį jau talpiname šiame "S." numeryje.

J. D. Benkus. — Jusų pasiteisinimą gavome, — patikrinsime.

ALTS. C. Vald. adresai.

Pirm. — **S. E. Vitaitis**, 307 W. 30 st., New York, N. Y.
Vice-Pirm. — **V. Ambrazevičia**, 178 Ferry st., Newark, N. J.
Susin. Sekret. — **K. Jurgeliunas**, 366 W. Broadway, S. Boston, Mass
Fin. Sekret. — **J. Sagevičius**, 583 Hollister av., Bridgeport, Ct.
Kasierius — **J. Ambraziejus**, 168 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Redaktoriai:
V. Daukšys, 249 W. 127th st., New York, N. Y.
Kastantas Norkus, 366 Broadway, So. Boston, Mass.

PILIEČIAI.

Jei jūs esate auka visokių prigavysčių arba neteisybių, tu praneškite apie tai Massachusetts Immigracijos biurui, kuris uždėtas del apsaugojimo ateivių i nuo kurio gausite prielankų patarnavimą visi tie, kuriems stoka žinojime anglų kalbos, įstatymų ir papročių.

Massachusetts Immigracijos biuras duoda specialį patarimą iškilus ginčams kas-link neužmokėjimo algų arba kas-link neteisingo apsaugojimo darbininkų, arba kitokias darbininkų agenturų prigavystes. Taip-pat prigavystes kurios būna surištos su atsitikimais kriminališkuose arba civiliuose teismuose — žemės apgavystes — apkaltinime kas-link pinigų įmokėtų bankoms del išsiuntimo giminėms į kitą šalį ir kurių negavo tie žmonės, kuriems buvo siųsti — apkaltinime kas-link pinigų padėtų į privatiškas bankas, laivakorčių agenturų ir tt.

Perkalbėtojus duodame visiems, kurie negali susikalbėti angliškai.

Atsišaukite ypatiškai arba rašykite į
Massachusetts Bureau of Immigration
Room 109, State House, Boston

DŽIAUGSMAS

paprastai pergyvenama po kokio nors susikrimtimo, nelaimės nuo stolio arba ligos. Tuomet kontrastas (skirtumas) mums tampa aiškesnis ir gilesnis.

Turėdami gerą, sveiką ir drutą organizmą mes jo neapvertiname. Bet kuomet pav. musų skilvys užsiteršia, kraujas nustoja tyrumo ir mes pajaučiame viso kuno nuilsimą, tuomet mes gauname galvos skaudėjimą ir nustojame apetito, kas visuomet buna ženklu blogo apetito, tuomet mes susimaišome, tampame nuilsę, be valios. Nėra noro ko-nors imties, o tik norisi gulėti lovoje ir nieko neveikti. Liežiuvis tuomet pabala, iš burnos eina negeras ir nemalonus kvapas.

Bet mes jau iš patyrimo žinome, kad visuose tokiuose atsitikimuose reikia išvalyti skilvį ir kraują, ir del to reikia prieš einant gult valgyt 3 saldaines Partolos, kurios išvalo vidurius ir kraują, sugrąžina apetitą ir padaro mus sveikais ir normaliais.

Partola yra žinoma visur ir 6 visapasaulinėse parodose gavo auksinius medalius ir dideles dovanas už savo gerumą. Puškė saldainių Partola kainuoja $1.00; 6 puškės —$5.00.

Visuomet savo name turėkite puškę Partolos, o jeigu dar neturite, tat tuoj užsisakykite, neatidėliokite. O kuomet išbandysite, dėkavosite už šį patarimą.

Laiškus ir užsakymus adresuokite ir ypatiškai kreipkitės prie:

APTEKA PARTOSA,
160 Second Avenue,
New York, N. Y. Dep. L. 2,

PANTS TO MEASURE ONLY $2.95

.1½ metų garantuotos ar ba pinigus sugražiname — neužsiganėdinus jums. Rankom siutos. Pasipuošimui arba darbo dėvėjimui yra pasirinkimui iš puikiausių madų. Pusę pinigų sučėdysit. Extra mokėjimų nėra— mes už expresą apmokam.

Prisiunčiam dykai auksuotą spilką su pirmu užsakymu, kad parodyti, jog esate tikras agentas. Greitai atsišaukit.
Pinigų nesiųskit.
Grynais pinigais pelnas. Jusų draugai pirks ant pamatymo už musų žemas kainas. Musų agentai užsidirba iki $75. į savaitę liuosu laiku. Lengvai galit užsidirbti. Rašykit tuojaus del sampalių kuriuos prisiusime dykai.

Chicago Tailors Association
Dept. C 508,
515 So. Franklin st., Chicago, Ill.

Konservatorija

Lietuvių Muzikos Konservatorija, **769 Broadway**, So. Boston, Mass., užkviečia visus, kas nori pramokti dainavimo, piano, smuikos, teorijos muzikos ar šiaip susipažinimo su gaidomis ir t. p.

Už 10 lekcijų — viena ar daugiau savaitėje — nuo 8 dol. augštyn.

Mikas Petrauskas, Direkt.

769 Broadway,
So. Boston, Mass.

Reikalinga merginos prie čeverykų darbo (tack shoe shanks). Užmokam kol mokinasi.

American Shoe Finding Co.
433 Broadway,
So. Boston, Mass.
(45)

Lietuviai Amerikoje.

MILWAUKEE, WIS.
Sirgo ir gėrė.

Kaip visur, taip ir pas mus atsilankė influenzos epidemija ir daug baimės žmonėms padarė. Laike 3 savaičių buvo uždarytos mokyklos, bažnyčios, teatrai, salės ir kitos viešos vietos. Tuli sako kad tai buvo ne influenza, bet tik del permainos dro žmonės sirgo, bet daktarai pripažino influenzą. Kaip Milwaukee tapo miestu tai dą niekad tiek svaigalų nebuvo išgerta, kiek laike šių ligų. Brendės net pritruko. Mat čia išsidirbo opinija, kad svaigalai geras vaistas. Čia sulyginamai nedaug žmonių išmirė.

Truputis apie lietuvius.

Netik nesmagu rašyti, bet net gėda gyventi tokioje kolonijoje, kur nieko neveikiama Lietuvos labui, kur lietuviai letargo miegu miega. Čia yra visokių draugijų ir kuopų, bet jos kaip ir nekovoja už Lietuvos laisvę. Daugiausia žmonių čia klerikalai savo globon susigaudę; yra nemažai tokių, kurie save vadina socialistais, bet tyrų tautininkų tai čia kaip ir nėra. Čia tamsųs lietuviai įbauginti Dr. J. Šliupu ir jo bijo, kaip fanatiškas žydas kryžiaus. Bet jeigu kada gerb. Šliupas lankysis vakaruose, tat pirma vieta jam lai buna Milwaukee,— lai susipažįsta neišsivysčiusieji iš bezdžionių **žmonės su tuo** "baisiuoju bedieviu".

Čia yra gerų tėvynainių, bet jų veikimą labai trukdo nesusiorganizavimo priežastis, pakrikimas del gyvenamo vietos, didelės šeimynos, darbas etc. Bet tie žmonės, kurie jau suprato kaip reikia kovot už lietuvių laisvę ir pažino kaip kas kovoja, tie Lietuvai vistiek kada nors bus naudingi.

Čia kitados gyvavo TMD. kp. Bandėme ją atgaivinti, bet gal tik vėliaus pavyks, nes dabar Centro Valdyba tinkamos iniciatyvos organizacijos bujojimui nepaduoda.

Čia yra lietuvių pirkusių S. V. Laisvės Paskolos bondsus, po keliolika šimtų doliarių. Reikia tikėti, kad ir Lietuvos reikalus laikui bėgant jie parėms.

Milwaukės Liaudininkas.

NORWOOD, MASS.
Influenzos aukos.

Kaip visur, taip ir pas mus ta nelaboji influenza apie 2 savaites laiko laikė uždarius teatrus, mokyklas, bažnyčias ir kitas viešas įstaigas. Daug blė dies draugijoms padarė ir šeimynoms. Liko daug našlaičių.

Šv. Kot. Draugijos numirė šios narės: **Teofilė Pakarklienė,** paėjo iš Suvalkų gub., Naumiesčio pav., Žiplių valsčiaus, Usų kaimo. Paliko nuliudime vyrą ir 3 mažas dukreles. Nors vėlionė visuomet buvo darbu užimta, kaip ir kiekviena lietuvė darbininkė, bet ji budavo linksma ir savo likimu nesiskųsdavo Ji mokėjo puikiai megsti ir tą darbą mylėjo. Antra influenzos auka tai **Marijona Tumavičienė,** vos 23 metų amžiaus, Amerikoje gimus ir augus norwoodiečių gerbiama moteris. Sunku surast iš čia gimusių tokią rimtą ir darbsčią. Kuomet buvo Lietuvių Diena, ji čia daugiausia aukų surinko. Ji visur sakydavosi lietuvė esanti. Nors šiame mieste nėra lietuvių mokyklos, bet ji mokėjo puikiai lietuviškai rašyt, patarnaudavo lietuviams su vertimais, buvo gerbiama ir veikli draugijų narė. Liko nuliudime jos yras Baltrus Tumavičius, 5 metų sunelis, vėlionės tėvai, 2 sesutės ir 2 broliukai. Liudi visa Šv. Kot. Drja, netekusi 2 gerų savo narių. Draugija savo narėms nupirko po gyvų gėlių bukietą ir po 6 nares palydėdavo, atiduodamos paskutinę pagarbą. A. a. Tumavičienei daug vainikų ir šiaip žmonės nupirko, už jos gerą darbavimąsi.

Musų draugija gerai aprupina savo nares, taigi visoms moterims patartina prisirašyti. Tiesa, kunigas priešinasi, kad pagal jo komandą nešokame, sakė nė ant mišių neims, kad be jo žinios konstituciją priėmėme, bet dabar kaip tik nueini mišių užpirkti, tai tuoj klausia: Kiek mokėsi? Kaip lydėsi? O apie išpažintį tai nė neužsimena.

Musų draugija taip laidoja, kai narės prieš mirtį prašo. Kunigų karščiavimosi čia niekas nepaiso.

Musų kolonijoje mirė taipgi **Ona Cvilikienė, N. Keršienė, P. Milevičienė, N. Stonienė, Adolfas Magianis, N. Ignatavičius, Feliksas Buitvidas, Mykolas Juožėnas, Andriejus Geira.** Yra ir daugiau mirusių, bet jų pavardžių nesužinojau. Dą yra ir sergančių.

Girių Gegutė.

LOWELL, MASS.
Laukiama "Gabijos".

Vietiniai lietuviai darbuojasi kiek galėdami. Jie savo koloniją sumanė nušviest net tokiu prakilniu dalyku, kaip parsikvietimu "Gabijos" choro su gerb. komp. M. Petrausku, kad ir musų kolonijos lietuviai, kaip vienos motinos vaikai, nors vieną vakarą galėtų bendrai susirinkti ir drauge lietuvių daile pasidžiaugti, pasigėrėti —dvasią atgaivinti.

Jau susitarta su Bostono "Gabija" **ir lapkričio (Nov.) 28 d. 1918 m.** pas mus bus pastatyta "Kaminakretis ir Malunininkas" ir "Lietuviškas Milijonierius". Operetėmis vadovaus pats kompozitorius M. Petrauskas. Tie dailės muzikališki, pilni juokų veikalai bus pastatyti puikioje salėje 6 **Coburn st.**

Kur tik šie veikalai buna statomi— publika į salę netelpa, o kurie sueina, tie tuos veikalus amžinai atmena. Lowelliečia ir apielinkės lietuviai ir lietuvaitės! Patys ruoškimės į "Gabijos" statomą vakarą ir savo drauges bei draugus atsiveskime, nes tokia proga retai pasitaiko.

Rengėjai.

SCRANTON, PA.
Epidemija mažėja.

Nors dą gana daug influenzos liga suserga, bet ji jau kaskart mažėja. Daug gerų žmonių iš svieto ta nelaboji be laiko išvarė. Nemažai ir lietuvių numirė. Dą ir dabar yra ligonių. Sveikatos departamentas deda visas pastangas ligos malšinime, del to daugumą žmonių nuo mirties atgina. Del šios ligos lietuviai labai nusiminę, — visuomeninis veikimas apleistas.

Juozas.

SAN FRANCISCO, CAL.
Ligos.

Skaitydamas "Sandarą" matau, kad visas lietuvių kolonijas aplankė influenza. Ji ir San Francisco neaplenkė. Lietuvių matomai visur mažiau nuo jos myršta negu airių ir kitokių svetimtaučių (mat lietuviai stipresni), gi musų mieste dą nė vienas lietuvis nuo tos ligos nenumirė.

Lietuvių veikimas pas mus apleistas: tik SLA. 106 kuopa mėnesinius susirinkimus laiko —mokestis užsimoka. Lietuvių jaunimo beveik neliko: kadangi visi šios šalies piliečia, tat ir nuėjo "Dėdei Samui" tarnauti.

Triškietis.

STOUGHTON, MASS.
Tautų paroda.

Lapkričio 3 d. Stoughtono miestelio valdžia surengė vėliavų parodą. Miesto svetainėj tapo perstatytos 9 tautų vėliavos: Francuzų, Belgų, Anglų, Grėkų, Japonų, Airių, Lenkų, Lietuvių ir žydų. Kiekvieną vėliavą išnešė ir perstatė publikai baltai pasirėdžiusi mergina; šalia vėliavos ėjo du Amerikos kareiviai. Laike perstatymo, muzika griežė tos tautos Himną, kokia vėliava buvo perstatoma. O taipgi ir Lietuvių Himną — "Lietuva Tėvynė musų". Pabaigus himną kiekvienos tautos žmogus paaiškino angliškai apie savo tautą ir tt. Apie Lietuvių tautą ir vėliavą gražiai nupasakojo p. Ivaškevičius iš So. Bostono. Trumpai bet aiškiai apipasakojo Lietuvos istoriją, —kaip Lietuva buvo plati, galinga valstybė kaip susijungė su Lenkija, kaip tapo pavergta ir taip toliau. Stoughtono lietuviams vėliavos padarymas atsiėjo apie $45.00. Tos vėliavos bus laikomos miesto svetainėje, o ant švenčių bus iškeliamos.

A. Radvillas.

TAMAQUA, PA.
Epidemijai atsilankius.

Šis miestelis jau mėnesį išvargo su ispaniška influenza. Del jos nuo plaučių uždegimo arba pneumonios, daugelis stiprių vyrų ir stiprių moterų apleido šį pasaulį.

Ir musų miestelyje iš musų tarpo atsiskyrė daugelis mums artimų žmonių ir draugų. Dideliam nuliudime ir varge palikta daugybės našlaičių. Daugybė šeimynų sirgo taip, kad sunku buvo apžiurėti. Tokis padėjimas pas vietinius žmones laikėsi per tris pirmutines savaites spalio mėnesio.

Beveik kiekviename miestely je yra įtaisyta Emergency ligonbučiai. Dažniausia į Ligonbučius vežami labiau nusilpę prasčiokai žmonės su didelėmis šeimynomis. Tamaquos tokiame ligonbutyje žmonių skaičius palyginimai buvo didelis.

Žmonės nustojo tikėję ligonbučio gerumui ir naujai susergantieji, katras galėjo, laikėsi ir gydėsi savo namuose.

Vargas ir skurdas, kurį kenčia žmonės neišpasakytai didelis. Draugai nesimatė savaites laiko, susiėję sveikina kits kitą ir išreiškia džiaugsmą, kad gyvi susiėjo dar kartą...

Ir paprastai jau mirus žmogui, kad ir geram pažystamam, didelio nusistebėjimo nėra, o vien tylus apgailėstavimas.

Kasyklos neišdirba pilnos. Nuo žmonių kiti profesionalai ir vaistinyčios išplėšia augštas kainas už vaistus.

Patys žmonės svyruoja savo mintyse apie tikėjimą į vaidinimąsi, prietarusą ir poterius, ir ginčijasi apie buvimą Dievo. Tas pareina nuo to didelio nervų įtempimo. Vėliaus, kada nusistovės, tai dar stipresni tikybos remėjai pasiliks, mat dėkavos mišioms, etc., kad išliko.

Kietoji Anglis.

CLEVELAND, OHIO.
"Varpas" ir jo darbai.

Užgimus šiame mieste "Varpo" chorui, kuris yra po globa Sandaros, daugelis clevelandiečių įdomavo, kas tai yra tas "Varpo" Choras ir del ko jis čionai užgimė, nes čionai jau ir taip yra net keturi chorai, kurie "darbuojasi dailos srityje".

Tiesa, čionai yra keturi chorai, bet pažiurėkime į tuos chorus, ar jie tikrai darbuojasi dailos srityje, ar tiktai kokiai nors partijai dirba, tuomet matysime aiškiai, ar yra reikalingas čionai "Varpo" choras ir del ko jis užgimė. Jeigu parodyti aiškiai faktus, tai čionai prisieina paminėti tų chorų vardai, kad visuomenė galėtų matyti, koki yra tie chorai ir kokius jie darbus dirba dailos dirvoje. Tuomet tikri dailos mylėtojai galės spręsti tų chorų vertę ir jų darbų naudą dailos labui. Čionai paduodu tų chorų vardus ir jų darbus. Štai:

1) Bažnytinis choras, kuris tarnauja Vatikanui ir gina Romos agentus nuo juodų dienų, nes kuomet bažnyčioj yra šiokia tokia muzika, tai žmonės eina pasiklausyti muzikos ir tuomi apgina kunigus nuo blogų laikų, nes čionai į bažnyčią įeiga net 25 c.

2) Yra "vyčių" choras. Šis choras taipgi daugiau nieko nedirba naudingesnio, kaip stengiasi palaikyti Romos agentus ir jiems dirba, nes į šį chorą negali prigulėti tas, kuris neina į bažyčią ir neatlieka velykinį ausų šanbždėjimą.

3) Tai C. L. Teatrališkas choras, šis choras save pasivadinęs dailos choru, nes jis sakosi dirba dailos labui. Bet jeigu taip butų, tai butų labai gerai, bet apgailėtina, kad taip nėra. Šis choras yra tokis pats, kaip ir anie, nes jame negali dalyvauti tas, kuris neatliko velykinę ir nepristato paliudijimą nuo Halaburdos, tokis buna visai prašalintas iš draugijos, nors butų ir geriausias dainininkas ir dailą mylintis.

Iš viršminėtų trijų chorų dar bų kiekvienas gali matyti, ar tie chorai dirbai tikrai dailos darbą, ar tik Romos trusto palaikymui ir dailos demoralizavimui, nes pastarasis choras, metai laiko atgal, net ant susirinkimo nubalsavo, kad tas ir tas turi buti pašalintas iš draugijos, nes jis nepristato paliudiją nuo Halaburdos, kad jis atliko ausinę prieš Velykas. Jie visai neatkreipė domos į tai, jog tas jaunikaitis yra tikrai dailos mylėtojas ir nori dirbti dailos labui. Ir del tos tai priežasties tas jaunikaitis turėjo trauktis iš draugijos.

4-tas tai "Mirtų" choras. Šis choras kiek laiko atgal dirbo tikrai dailos darbą, nes jame buvo vietos kiekvienam dailą mylinčiam jaunuoliui ir jaunuolei, bet šiandien jau to nėra, nes laikui bėgant jį užponavojo Marksо draugai ir šiandien jau toji dailos draugija pavirto į tikrai partijos įrankį, nes joje priklauso tik vieni socialistai ir ją palaiko ne del dailos, bet tik del savo partijos sustiprinimo ir jos platinimo. Taigi ir šioj draugijoj jau tikrai mylinčiam dailą vietos nebuvo.

Jeigu musų dailininkai pamatytų šių keturių draugijų darbus, kaip jie tą dailą panaudoja vien tik del savo partijos ir kaip jie ją demoralizuoja, tai beabejonės, kad jie gailiai turėtų apsiverkti, o tie, kurie jau numirę ir guli grabuose, nėra abejonės, kad jie išgirdę savo darbus taip demoralizuojant ir dalinant į partijas, su grabais apsiverstų ir keltųsi iš numirusių, nes jie dailą tvėrė ne del partijų, bet jie ją tvėrė tiktai kaipo tikrą dailos meną ir tikrai bepartyvišką toje šakoje veikimą. Taigi gana jau aišku, kad daila yra bepartyviška ir tokia turi pasilikti ant toliau. Tai tie chorai, kurie viršui yra paminėti, jie nėra joki dailos mylėtojai ir jos augintojai, bet jie yra tiktai partijos įrankiai ir vien partijoms dirba.

Del to tai ir užgimė "Varpo" choras, nes čionai atsirado burys jaunimo, kuris suprato dailos vertę ir jos naudingumą. Jie permatė dalykus ir gerai apsvarstė esančių chorų darbus, kaip jie dailą demoralizuoja panaudodami ją partijų tikslams. Ir tas burys jaunimo (sandariečių) gerai apsvarstęs dalykus, priverstas buvo tverti "Varpo" chorą, kuri butų tikrai dailos choru ir kad jame galėtų dalyvauti kiekvienas dailą mylintis jaunuolis, visai nekreipiant domos į jokias partijas ir žmogaus įstikinimus, nes tikroji daila to reikalauja.

Tas burys jaunimo savo tikslą atsiekė. Jie vieną gražų vakarą susirinko del pasikalbėjimo ir sutvėrė "Varpo" chorą. Tais tvėrėjais tarpe kit ; pirmutiniai buvo šie jo užmanytojai ir sutvėrėjai: Zdanavičius, Plerpa, Škleris, Bagdonas, Jurgilas ir daugelis kitų. Ir pasidėkavojant jų darbams ir pasišventimams, šiandien "Varpo" choras gyvuoja ir dirba tikrai dailos darbą, nes jie pasistatę sau tikrus dailos pamatus, koki musų dailininkų yra užbriežti del dailos. Delto tai ir šiame viršminėtame chore gali dalyvauti kiekvienas, kuris tik nori dirbti dailos srityje ir dalyvauti tarpe jaunimo; šiame chore gali rasti vietą ir linksmai laiką praleisti, nes šis choras nekreipia į nieką domos ir netyrinėja žmogaus są žinės. Kokis jis nebutų, bile tik prigulėti "Varpo" chore ir dirbti drauge su varpiečiais.

Dabar, manau jau bus aišku kiekvienam, del ko užgimė "Varpo" choras ir kam jis čionai reikalingas. Nereikės daugiau clevelandiečiams bereikalingai laiką eikvoti ir klausinėti kitų ,kas tai yra "Varpo" choras.

"Varpo" choras gyvuoja jau antri metai, bet per tuos daugiau metus laiko daug naudingo darbo yra padaręs, nes jis jau perstatė kelis veikalus scenoje, kurie publiką visuomet užganėdino. Prie to, daug kartų dalyvavo vakaruose su choro dainomis ir solo; parengė pora šeimyniškų vakarų, į kuriuos buvo sutraukta daug jaunimo, kad supažindinti juos su "Varpu" ir jo darbais. Ant kiekvieno vakaro buvo renkamos aukos del nuvargusių brolių lietuvoje. Taigi, "Varpo" choras netik kad dirba gerus darbus čionai, bet neužmiršta ir savo brolių ir sesučių anapus jurių, kurie kenčia badą ir šaltį dabartiniame karės laike.

Ant toliau "Varpo" choras turi užsibriežęs daug darbų atlikti, nes jis mano šią žiemą perstatyti dar kelis veikalus ir surengti eilę vakarų su įvairiais pamarginimais.

Paaiškinus "Varpo" darbus ir kas tai yra "Varpas", prisieina tarti kelis žodžius ir jaunimui, kad jaunimas, kuris čionai gyvena ir nori dalyvauti viešame jaunimo judėjime ir dirbti dailos srityje, lai nepraleidžia laiką veltui, nes jis jau daugiau niekuomet nesugrįžš, bet ateikite ir prisidėkite prie viršminėtos draugijos ir dirbkite drauge su jos nariais dailos dirvoje, o podraug labui visuomenės ir Lietuvos.

Lai gyvuoja "Varpas" ir dirba tokius darbus ant toliaus, kokius dirbo ikišiol!

Pelėda.

ADMINISTRACIJA NAUJOS VALDYBOS LIETUVIŲ UKĖSŲ DRAUGIJOS SO. BOSTONE.

M. Venis — pirmininkas 28a Story st., So. Boston.
S. Grubliauskas — vice pirm. So. Boston, Mass.
M. Versiackas — prot. raštininkas, 105 Silver st. So. Boston.
A. Latvinskas — fin. raštininkas, 252 Bowen st., So. Boston.
A. Komičius — iždininkas, 288 E st., So. Boston.
V. Jurgelaitis. — maršalka, 229 Gold st., So. Boston.

Kabina Dovanėlę ant šakutės.

P-lė Julia Baltrukoniutė iš Cleveland, O. prisiuntė už save ir mamytę $6.00 ir dar pridėjo gražų straipsnelį:

"Sulyg Kalėdų įpročio, —rašo ji — kiekvienas savo mylimai ypatai suteikia tinkamą dovanėlę. Lietuva yra mųs visų mylima, užtai musų privalumu yra tinkamai ją apdovanoti.

"Šios Kalėdos bus Lietuvai linksmiausios Kalėdos, nes jos liuosybės rytmetis jau aušta. Gal jau paskutiniu kartu aukomis Lietuvai gelbėsime! Kiek vėliau savo užduotis atliksime kaipo Laisvos Lietuvos piliečiai ir pilietės!

"Todel, prieš šias Kalėdas padirbėkim kiek galėdami. Moters ir merginos čia gali daug pagelbėti, rinkdamos aukas ir pačios aukaudamos. Lai ne vieni vyrai dirba, bet ir moters su merginoms drauge. Mums lygiai rupi Lietuvos Liuosybė, tai visi lygiai ir dirbkime.

"Geri tėvynainiai sumanė ant šių kalėdų surengti Lietuvai grąžią dovaną: Kalėdų Eglaitę. Ne bile Eglaitę, bet milžinišką ir turtingą — gražiai išpuoštą gausiomis aukomis savo dukterų ir sunų. Štai ant vienos šakutės, kuri palinkus taip gražiai į mane žiuri, kabinu savo ir mamytės auką — $6.00.

Lai bus Lietuva laisva ir galinga!"

J. M. Baltrukoniutė.

PAJIEŠKOJIMAS.

Pajieškome tos didelės armijos, kuri pernai trumpame laike iškariavo Lietuvai virš $2,000. Kalėdinės Dovanos. Lietuva be tokios armijos šiądien apsieiti negali. Jei jau pradėjome ataką, tai ta armija privalo kuogreičiausiai pributi į mušio lauką.

Malonėkite atsišaukti šiuomi adresu:

Kalėdų Eglaitė,
3253 S. Morgan st., Chicago, Ill.

***

Garbus Chicagietis, aptiekorius Justinas Kulis laikantys savo aptieką po No. 3259-61 So. Halsted st., kuris aukavo Kalėdų Eglaitei $50.00 (pagarsinta užpereitame numeryje) lyg šiam laikui turi paskyręs geriausią vietą — pačią viršunę Eglaitės. Vienok Justinas yra tiek patriotingas, kad jis užklaustas štai ką atsakė:

"Jei atsirastų toks tėvynainis, kurio auka viršytų mano auką, tai aš garbingai užleisiu jam geriausią vietą Eglaitei. Kol neatsiras didesnės aukos, manoji pasilieka papuošimui pačios viršunės".

Palauksime sąvaitę-kitą, Justinai, ir pamatysime.

Vakarų tėvynainiai Kalėdų Eglaitės šakutes dvidešimtpenkinėmis apsagiojo. O jųs, Rytų patricijai, ko sulauksite? Gal Jųs žadate Chicagiečius nustebinti? Laukiame, pasirodykite!!

Iš Chicagos, Ill.

J. I. Bagdžiunas, Parkų komisijonierius $25.00
F. A. Juozapaitis, aptieko-

rius	25.00
A. J. Lemont, Cicero,	25.00
J. Kazlauskas, laikrodininkas	25.00
A. Lukauskas, "Tautauninkas"	5.00
Iš Cleveland, O.	
A. Baltrukonienė	5.00
J. M. Baltrukoniutė,	1.00
Viso	$111.00
Iš pereito pagarsinim.	171.00
Viso labo	$282.00

ATSIKRATYTŲ JIE NUO MUSŲ!

Visur, kur sueina du, trįs lietuviai šiądien tik ir kalbama: "na, kas bus su musų Lietuva", ar gausime laisvę" ir tt. Visokios nuomonės skrajoja po žmones ir pranašaujančios gražią ateitį, ir gązdinančios "baubais". Suglaudus jas visas eilėn, matysime, jog **"Nepriklausoma Demokratinga Lietuva"** — tai aukščiausis lietuvio siekinys, gi Lietuva sujungta su Lenkija, —tai didžiausis lietuvio baubas. Apie pastarąją galimybę lietuvis negali ramiai kalbėti, užsidega jame kažkokia keista ugnis ir nepykanta. "Ką? Mus prie lenkų?" Ir mainosi lietuvio veidas, ir glaudžias jo pirštai kruvon...

Kas gi tat yra, kad vien užsiminimas sujungti mus su lenkais lietuvyje sukelia tokią pasipriešinimo jiegą, jog, rodos, jis viską sutrupins ir nepasiduos?

Kiekvienas lietuvis savo nemėgimą lenkų, nenorą su jais išvien gyventi aiškina savaip, karčiais prityrimais priparodant. Vartęs istorijos lapus žino kokią veidmainišką, neteisingą per šimtus metų jie musų šalyj varė politiką, kad užslopinti lietuvių savitas idėjas, kad išnaikinti musų kalbą, kad iščiulpti dvasines ir medžiagines Lietuvos jiegas.

Patyrimai vėl daug rodo. Bažnyčios, mokyklos, dvarus Lietuvoj jie steigė ne tam, kad pakelti dorą, apšvietimą, gerbuvį bet kad greičiaus į savo nagus musų šalį pagauti. Lietuvis žino, jog ir kiekvienos lenkų įstaigos, Lietuvoj, kaip iš gyvatės gylio purškė lenkinimo nuodai. Karčiais prityrimais sužinojome ką reiškia jų lakštingalų čiulbamos giesmės apie "brolišką vienybę".

Jie matyt nežino ką mums reiškia žodis, "lenkas".

Tegul paklausia lietuvio kaimiečio, kuriam prisieidavo už varsnų kepurę kelti prieš "jasnie Vielmožno" karietą, kuriam priseidavo nugarą tiesti po ponų bizunais, paniekinimą kentėti už savo "pagonišką", "chamišką" kalbą; tegul paklausia, jie sužinos ką žodis "lenkas" mums atmena ir supras kodel lietuvio veidas mainosi ir kumštis gniaužiasi, kada jam kalba apie "Lietuvą su lenkais".

Męs matome visas jų pastangas Washingtone, Paryžiui, Londone paglemžti mus. Veltui, ponuliai! Męs jums sakome: Nekibinkit jųs mųs ir nejieškokite sau gužo, ba žinote, lietuvis tai ne lenkas, jis purkšt-purkšt neiš degs, bet kaip užsispyrė — tai neatleis.

Negreit da lenkams atsinorės Vilniaus ir Suvalkijos. Jie tol, matyt, prie jų sieks, kol nesutiks tai, ką kaizeris sutiko — kumštį. Kad nereikėtų mums ryt kumštį daužyti, ginant Lietuvą nuo užgrobikų; šiądien ginkimės doliariais, kuriuos pavertę į gyvą ir spausdintą žodį naikinsime lenkų ir kitų neprašytų globėjų užmačias.

Lenkams ant good-by apdovanok **"Kalėdų Eglaitę"**.

Ką šiądien gali atlikti vienas-kitas iš rimtųjų Lietuvos žmonių atstovų, už meto-kito turės armijos tą daryti. "Kalėdų Eglaitė" nori, kad tokių žmonių butų visose pasaulio šalyse.

Jei Kalėdų Eglaitei doliarį aukosi,

Tai visvien, kaip lenku "sprikciką" į nosį.

Del Dailininkų Organizavimo.

Pas mus, jeigu kas pradeda kokį darbą, o atsiranda kitas kuris norėtų tą darbą dirbti, bet jau pavėlinęs yra, tai, kad tam asmeniui prisidėti prie pradėto darbo, jis pradeda darbą ardyti. Tokią komediją pastaru laiku lošia "Lietuva", kaip Bostono Lietuvių Muzikos Konservatorija pradėjo organizuoti dainininkus ir muzikus.

"Lietuva" jau du kartu gana nemandagiai ir "Lietuvai" netinkančiai, pasijuokė iš organizatorių, buk jie tam darbui netinką. Ar tie organizatoriai t inka, bus lengva suprasti, bet kad "Lietuva" juokėsi iš tų nebe "dailininkų", pati budama kaip tik ne dailininkė ("Lietuvos" stilius, straipsniai, kalba ir patsai redaktorius podraug), tai ta pajuoka, žinoma, grįžta "Lietuvai". Liet. Muz. Konservatorija Bostone šimtą kartų daugiau turi teisės kalbėti apie muziką, dramą ir abelnai meną, negu "Lietuva". "Lietuva" ir budama nedailininkė, žinoma ir negalėjo nei žinoti, nei numanyti ko geidžia dailininkai, tadel "L." ir pritiko į dailininkų reikalus nesikišti.

Kodel "Lietuva", žinodama visą dalyką, net talpinus apie koncertus tos pat Konservatorijos mokinių pranešimą, susyk pasuko kitan kelian? Gal todel, kad šėrų prisikolektavo ir keliems metams negręsia redaktoriui algos negauti ir laikraščiui negręsia tas pavojus, kuris gręsė, keli mėnesiai atgal? Gal kitas kas yra? Gal, kad šalyje "Lietuvos" apsistojo perėjunas dailininkas St. Šimkus? Gal. Bet ar tai dora "Lietuvai" užmiršt susyk ir kitą dailininką M. Petrauską, kuris veda Konservatoriją daugiau, negu kuris dailininkas, yra pasidarbavęs Am. Lietuvių kolonijose ir lietuvių tautiškoje muzikoje? Ar priderėtų "Birutės" mokytojui p. St. Šimkui taip užmiršti savo srities brolį-darbininką p. M. Petrauską ir vadinti jį tik "dailininku", o dailės įstaigą pašaipoje laikyti? Pirm, negu jis aptiko Bostone Lietuvių Muzikos Konservatoriją, reikėjo jam apsižiurėt Chicagoje, ir pažiurėt, kas tai yra Bethoveno konservatorija?

Čia kreipiu delto dalyką į p. St. Šimkų, kad aš žinau, jog jis turi pakusos dovaną, ir magiko ypatybes ir kur jis gyveno tenai daug košės savo pašapčiojimu išvirė , ir be to negyveno. Istorija jo gyvenimo Philadelphijoje, New Yorke, kur pasiekė kone augščiausio laipsnio Šnipijados istorijoje, dabar, žinoma, Chicagoje ir-gi šį-tą turi užrekorduoti.

Vienas žmogus, "Birutės" narys rašo man: "p. St. Šimkus apie organizavimą dailininkų s baisiausia pajuoka atsineš Kas buvo rašyta "Lietuvoje tai girdėjau jį girianties, ka jis pridėjęs savo trigrašį ir b žinasi, kad niekas neišeis. Be daugelis kitaip mano. Kodel p. Balutis jo klauso, tai man nežinoma".

Tame laiške ir daugiau rašoma, bet ne skelbimui, bent tuo laiku.

Tai matot kur tos nelaimės šuo pakastas. Jeigu p. St. Šimkus butų pradėjęs tą darbą, aš tikras esmi, kad Lietuvių Muzikos Konservatorija nebutų to dariusi, ką jis daro, bet butų parėmusį jį.

Kad dalykas visiems butų aiškus ir kad žmonės suprastų, kad kliudymai daromi ne delto, kad dalykas butų blogai daromas, arba, kad ne kompetentiški žmonės jį pradėjo, bet del savo "aš". Jeigu užmanymas geras, tai protingas žmogus pamatęs klaidas jame parodytų, pa tartų. Dabar to nedaroma, bet tik žmonės pajuokiami, kurie dirba. Mat ir negalima daugiau rimtam darbui užmesti.

Kompetentiškumas Liet. M. Konserv. yra didesnis, negu Chicagos visų lietuvių kompozitorių kartu. Mat darbas vedamas g. M. Petrausko, užbaigusio Petrogrado Konservatoriją, ir buvusio mokinio prof. Rymskio - Korsakovo. Beto M. Petrauskas dar, priedan, yra studijavęs muziką Italijoje ir buvęs Francijoje, Paryžiaus Konservatorijoje. Taigi dabarties nėra nei vieno lietuvio muziko, kuris butų tiek mokęsis muzikos ir dailės. Ir p. M. Petrauskas turi daugiau patyrimo tame darbe, ir daugiau mokslo abelnai įgijęs toje srityje, negu kuris kitas.

Antra, M. Petrauskas ir Amerikoje studijuoja muziką, ne tik rašydamas lietuviams, bet studijuoja anglų, amerikonų ir kitų. Visą laiką studijavimui pašvenčia. Lietuviams yra parašęs daugiausia už visus. "Birutė" Chicagoje M. Petrausko muziką gerai pažino ir jo "Kaminakrėtis ir Malunininkas" ir kiti veikalai Chicagos scenoje dažni svečiai. Apart to, M. Petrauskas jau yra išleidęs eilę didelių veikalų, operečių parašęs, kuriomis gerėjasi Amerikos lietuvių kolonijose žmonės, taipgi jau baigia rašyti nekurias pilnas operas. Lietuvių Muzikos Konservatorija jau leidžia du metai "Kankles", perijodinį muzikos žurnalą. Turbut p. St. Šimkus, kaipo buvęs leidėjas dviejų ar trijų numerių "Muzikos", pripažins, kad tai nėra lengvas darbas, kad reikia pakantros ir atsidavimo bei pasišventimo, jeigu ištesėti leisti per du metus muzikos laikraštį.

Tas viskas išduoda gerb. M. Petrauskui gerą atestatą. Jo veikalai liudija, koks jis žinovas muzikos, jo darbai — koks jis darbininkas.

Reikia iš to suprasti, kad jeigu M. Petrauskas yra didžiausis tuo laiku lietuvių muzikas ir geriausias žinovas, daugiausia studijavęs tą mokslą, tai, abejonės nėra, kad jis mokytojas gali buti geresnis, negu mažiaus žinąs ir jo vedama mokykla, nors ant menkos skalės kol kas stovi, turi buti geresnė, negu kuri kita.

Ar tokia muzikos įstaiga nėra kompetentiška užmanytam darbui dirbti?

Taip, yra kompetentiška. Ji yra net daugiau kompetentiška daryti, negu yra užmanius.

Lietuvių Muzikos Konservatorija yra užmanius prigelbėti steigti Operą ir Simfoniją Vilniuje ir abelnai muzikos menį paremti Lietuvoje. Tam tikslui ji užsiduoda:

1) parengti pinigų,

2) rengti žmonių, kaip Operai, taip ir Simfonijai ir

3) organizuoti dainininkus ir muzikus augščiau dviem tiklais vadovaujantės ir dar del šių dalykų:

1) Kad sutraukti dainininkų ir muzikų pajiegas kruvon ir bendrai pradėti plėtoti muzikos ir teatralį menį Amerikoje,

2) kad, Lietuvai patapus laisvai, butų galima organizuotiems dailės mylėtojams geriua prigelbėti lietuvių muziką Amerikoje palaikyti,

3) kad iš Lietuvos atvykstantiems dailininkams butų kolonijose prirengta dirva ir kt.

Bet L. M. Konservatorija neorganizuoja čionai Operos ir Simfonijos su tikslu ją perkelti Lietuvon, bet ką organizuoja, tai čia paliks, apart pinigų, kuriuos perduos sulyg tikslo. O kaslink žmonių ,tai Operos ir Simfonijos Vilniuje vedėjai pasirinks ir kurie tiks — žinoma, bus Operoje ir Simfonijoje, kurie netiks, tie ras kitur darbą.

Todel "Lietuvai" karščiuotis neišpuolė ir gasdinti Europos pa juoka. Europa ne iš dirbančių žmonių juoksis, bet iš komedijantų, iš kurių ir lig šiol prisijuokė lig valios, o ne iš rimtų darbininkų.

Dar maža doma ir palyginimas. Dr. J. Šliupas tveria Vilniaus Universitetui finansuoti Dr-ją. Kodel "Lietuva" nepajuokia to darbo, nes užmanytojai dalykų vienas ir kitas savo dalyke kompetentiški. Vilniaus Universtitetą finansuoti draugijos valdybcie yra žmonių, kurie dalyke nepašvęsti tiek, kiek užmanytojai organizuoti dailininkus. Dr. Šliupas renka augštus mokslus baigusius žmones, kad juos Lietuvoje kam nors sunaudojus. Dr. Šliupas vis kalva į profesorius, na ir kodel vienas-antras negali buti profesorium, jeigu tik bus prisirengęs. Ir "Lietuva" leidžia Dr. Šliupui varyti darbą kaslink universitatės, bet komp. M. Petrauskui jau draudžia ir jai išrodo juokinga. Jei vienas juokingas, tai ir kitas nemenkiau.

Baigdamas patarčiau "Lietuvai" buti atsargesnei ir pakusų neklausyti, jei ji nenori save pajuokon pastatyti ir negarbės užsitraukti. Lig šiol spauda tą "Lietuvos" išsišokimą, tik negražiu išsišokimu paminėjo ir visa spauda remia tą darbą, apart "Lietuvos".

Dailės Mėgėjas.

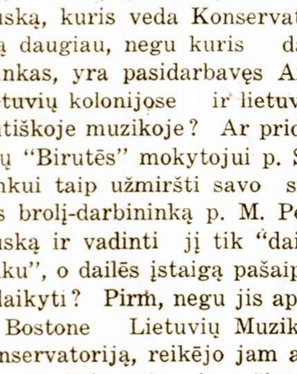

(Šitokios markės išduodama už įmokėtus pinigus).

GELBĖKITE NUKENTĖJUSIA LIETUVA

Kiekvienos šalies gyventojai priverstinai moka mokestis savo šalies palaikymui ir jos reikalų aprupinimui.

Kiekvienas lietuvis privalo mokėti mokestis Nukentėjusiai dėl karės Lietuvai, jai laisvės išgavimui ir jos žmonių aprupinimui.

Reikalaukite paaiškinimų ir siųskite pinigus šiuo adresu:

Lithuanian Central War Relief Committee, Inc.

320 FIFTH AVENUE, -:- NEW YORK, N. Y.

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis Lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.
176 Harrison ave., Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.

J. Mathus.
344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O. D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

W. S. S.

Laike šio liepos mėnesio jums reikia nusipirkti Karės Saugumo Žymes (War Savings Stamps) už $4.18 kiekvieną. Sausio 1 d., 1923 metais Suv. Valst. valdžia grąžins už juos po $5.00 už kiekvieną.

Jeigu jums bus reikalingi pinigai, tai nereikės laukti penkių metų. Kiekvienas krasos ofisas išmokės pinigais už "žymes" bėgyje 10 dienų.

Tos "žymės" neša ketvirtą(4%) nuošimtį išmokamų kas meto bertainis, jeigu jos bus laikomos iki sausio 1 d., 1923 m. Jeigu jos bus išmokamos pirm šio paskirto laiko, tai bus mokama tik trečias (3%) nuošimtis.

Taupumo žymės (Thrift Stamp) vertės 25 centų, turi tą pačią vertę, kaip pinigai perkant Karės Saugumo žymes.

Žymes galima gauti pirkti krasos ofisuose, bankuose, **"Sandaros" administracijoje**, krautuvėse ir kitose vietose, kame yra iškabinta raidės:
W. S. S.

Tel. Richmond 2957-M.

Dr. David W. Rosen

Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas. Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.
321 Hanover st.,
Boston, Mass.

Dr. George P. Ross

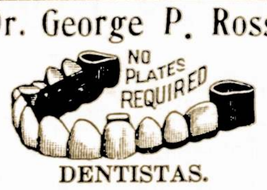

DENTISTAS.
Traukia dantis be skausmo.
Lengvais išmokėjimais.
455 Broadway, So. Boston, Mass.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausios "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA
JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaikau geriausius barberius, pridaboju švarą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.

Turiu švarią pirmos klesos pirtį ir galima išsimaudyti.

224 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Kiekvienam patarčiau

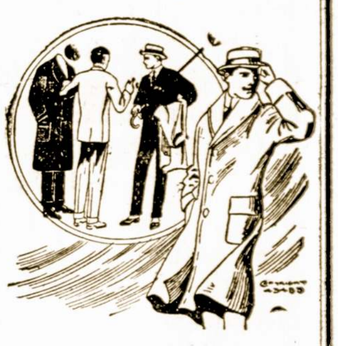

perskaityti šitą apskelbimą kuris yra iš geriausių kostumeriškų kriaučių Lawrence. Darau drabužius iš gerų materijų ir pritaikau pagal žmogaus išaugimo. Darbą gvarantuoju. Darau drabužius ant užsakymo, vyrams ir moterims, prieinamoms kainoms. Taipgi mokinu kriaučius dirbti. Kurie norite išmokti tikro petrinu iškirpimo galite atsišaukti per laišką arba ypatiškai. Platesnių žinių gautie kreipkitės šiuo adresu:

Petras Valiulis,
42½ Haverhill st.,
Lawrence, Mass.

Telephone So. Boston 605
LIETUVIŠKAS
Advokatas
WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo
Vincas F. J. Kavaliauskas
315 W. Broadway
SO. BOSTON. MASS.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška
APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.

K. ŠIDLAUKSAS
Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, kampas C Street,
SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 21014 ir 21013

Vietos žinios.

Sujudimas vardan karės pabaigos.

Panedėlio ryte nuo 4:30 viso Bostono fabrikai pradėjo švilpti ir užimas tęsėsi beveik iki piet. Darbininkai nedirbo, o tik pulkais vaikščiojo gatvėmis, kalbėdami, kad rytoj taipgi bus šventa. Vaikai su birbynėmis bėgiojo, pulkais vaikščiojo ir šaukė kad jau karė pasibaigė. Daugybė moterų verkė iš džiaugsmo. Nešiojo ir vežiojo "kaizerį" karikaturoje. Saliunai prisikimšo taip, kad policija prisakė publiką išvyt ir saliunus uždaryt. Draugiškumo minioje nesimato. Utarninke Bostonas šventė: tiek orkestrų ir parodų sunku kada nors pamatyti.

Gerb. P. Bartkevičius mums pranešė telefonu, kad Cambridge Lietuvių Jaunuomenės Draugija paminėdama karės pabaigą ant greitųjų suaukavo $33.-55 Lietuvos laisvei. Pinigus siųs LNF. per "Sandaros" redakciją.

L. M. P. S. 13 kp. pereitame subatvakaryje Lietuvių salėje pastatė 2 veikaliukus: "Karės Metu" ir "Užsipelnė Diplomą". Pertraukoje p-lės A. Sinkevičiutė iš Dorchester ir p-lė K. Norkiutė iš Cambridge sudainavo duetą. P-lė A. Raulinaičiutė sudainavo solo ir paskambino pianu. Pora mažų mergaičių gražiai pašoko. Publikos buvo nemažai ir vakaru visi liko užganėdinti.

— K. S.

Liet. Atst. B-vės šėrus bostoniečiai perka. Apart paskelbtų ankščiaus pereitoje savaitėje pas B-vės įgaliotinį p. J. Lukauską nusipirko šėrus dą šie bostoniečiai:

Pr. Sudaris 5 šėrus, J. Lukauskis 5 šėrus, J. Račkauskas 5 šėrus.

Lankėsi "Sand." redakcidakcijoje **Jurgis Samsonas,** lietuviško pulko korporalas iš Camp Devens. Jis ir kareiviai **Fr. Beineris, Al. Rasimavičius** ir kiti užėjo atsisveikinti, nes išvažiavo kurnors toliaus.

Musų redakciją aplankė ir Brooklyno lietuvis Juozas Baliunas, kuris dabar tarnauja Suv. Valst. laivyne. Karės laike jis jau buvo Francijoje ir Anglijoje. Bostone pabus kelias savaites.

Povylas Miller, Amerikoje gimęs lietuvis kareivis, pereitą nedėldienį apsivedė su p-le R. Vousrut. Šliubą bandė imt "rymiškoje" bažnyčioje, bet ten gavę už kokį tai pasivėlinimą barti, paėmė "tautiškoje" bažnyčioje. Linketina gero gyvenimo jaunavedžiams.

Jo Draugas.

Atsibuvo spektaklis. Pereitą nedėldienį bažnytinėje salėje tapo atvaizdinta "Išgama". Lošime dalyvavo A. Raulinaitis, O. Matuziutė, V. Lukauskiutė, A. Biekša, S. Elingas, A. Matuleuskas, J. Kulpinas, J. Kapučionis ir M. Bažiniutė. Duetą lošė M. Biekša ir A. Matoliauskas. Pianu paskambino p-lė Višniauskaitė ir J. Rinkus. Publikos buvo daug. Choras sudainavo kelias daineles ir Lietuvos himną.

Buvęs.

"Gabijos" choras ir "Užburto Kunigaikščio" artistai turėjo repeticijas ketverge, lapkričio 7 d. Tuomet atėjo pirmos žinios apie pradžią revoliucijos Vokietijoje. Gabijiečių upas pakilęs: visi atmena pradžią Rusijos revoliucijos, kurią jie pažymėjo savo dainomis. Taigi ir šį kartą virš 100 "Gabijos" narių, pilnų gyvumo skaistveidžių panelių ir jaunikaičių, po vadovyste savo mokytojo komp. M. Petrausko atkartotinai sudainavo Revoliucijos Himną, kad net Lietuvių salės langai drebėjo. Gabijiečiai padainavę pranašavo pražutį visiems monarchams ir karaliams ir pabaigą karės. Musų pranašavimas įvyko.

Gabijietis.

"Užburtas Kunigaikštis" bus pastatytas Lietuvių salėje lapkričio 16 d. 7:30 v. v. Šio veikalo svarbą visi žino: kas nori pasiklausyt žavėjančių dainų ir gardžiai pasijuokti iš padaryto kunigaikščiu kurpiaus, — malonėkite įsitėmyti laiką ir atvažiuoti. Laukiama daug publikos.

"Piliniečių" repeticijos bus nedėlioje, lapkričio 17 d. 1:30 v. p. p. Lietuvių salėje. Turintieji roles nesivėlinkite, nes 7 d. gruodžio tą milžinišką veikalą statome Dudley Opera House.

Komp. M. Petrausko koncertas, kuriame dalyvauja anglai profesoriai ir p-lė Putvinskaitė bus 29 d. gruodžio Steinert Hall, 162 Boylston st. Bostone.

Prakalbas rengia LSS. 60 kp. nedėlioje, lapkr. 17 d. 7:00 v. v. Lietuvių svet. Kalbės "Keleivio" red. St. Michelsonas ir kiti. Prakalbos rengiamos paminėjimui metinių sukaktuvių Rusijos revoliucijos; bus kalbama apie ex-kaizerį ir jo draugus - klerikalus.

— **Rengėjai.**

Atskaita Ištikimybės Dienos Parodos.
Liepos 4, 1918 m.
Ineigos:

Nuo koncerto prib.	$70.50
Smulkių surinkta per susirinkimą	7.35
Pelnas nuo vėliavukių parduotų 4 Liepos	38.50
Liet. Dukterų Dr-ja užsimokėjo	30.00
Šv. Kaz. R. Kat.	35.00
Šv. Jono Evang.	53.00
Sus. Liet. Šv. Kaz.	45.00
Šv. Pet. ir Povil Dr.	40.00
Ukėsų Kliubas	10.00
Saldž. Šird. Drg.	12.60
Vyč. 17 kuopa	5.00
Liet. Darb. S. 1 kp.	7.50
Mot. Apšv. Dr-ja	5.00
Mot. Sąjung. 13 kp.	10.00
Moksleivių 17 kp.	5.00
	$374.45
Brighton už salę	3.00
Ineigos	377.45

Išlaidos:

Koncerto surengimui:

M. Petrauskui už repeticijas ir vakaro vedimą užmokėta	$26.00
Už salę laike koncerto gegužės 30 tą d.	15.00
Už Permitą	11.00
Policistui	3.00
Už taksus (War tax) laike koncerto	7.05
"Darb." už spausdinimą programų ir apgarsinimų delei koncerto	13.00
"Sandarai" už spausdinimą plakatų, apgarsinimų ir knygas	12.90
M. Boliui už važinėjimą į miestą	1.00
F. W. Strakauskui už telegrafą	1.10
F. W. Strakauskui už tris sykius važinėjimą į miestą tą	30
Už salę laike susirin.	4.00
Už salę laike 4-tos dienos Liepos	10.00
Už Gedimnio Beną	150.00
Už Miesto Beną	100.00
Už apgarsinimą Lietuvių parodoje	3.00
M. Petrauskui už repeticijas ir šokius 13 Liep.	15.00
M. Dusevičiutei už drukavimą parodos programų	1.50
M. Veniui už Lietuvišką Vėliavą	13.50
J. Adomavičiui už aprėdalus	5.00
Viso išlaidų ..	$392.35
Ineigų	377.45
Ištikim. Dienos Komiteto Išlaidos	$392.35
Nedatekliaus	14.90

Pirm. **Paul. Petrauskas.**
Rašt. **Kaz. Alasevičiutė.**
Kasos Globėjas **Stasys Mockus.**
Kasierius — **J. Galinis.**

Keistučio Draugija užvilko savo bilą del kokių-tai priežasčių, bet turim viltį, kad netrukus ta draugija už simokės. — **Rašt.**

PILIEČIAI.

Jei nori tikrų informacijų arba jei jums reikia rodos, kuria galėtum tikrai pasitikėti kas-link bile kokio kasdieninio klausimo jūsų kasdieniniame gyvenime, arba reikaluose surištuose su darbu arba namų, tai ateik į ofisą Massachusetts Bureau of Immigration, Room 109, State House, Boston.

Jei nesusikalbi šios šalies kalboj, tai bus duotas perkalbėtojas, kurs išklausys jūsų reikalus.

Šisai biuras yra įsteigtas jūsų apsaugai, jūsų patarnavimui ir mielai suteiks visus patarnavimus dykai.

Ateik pats, arba rašyk, kad ir lietuviškai, jei tas jums geriau į

Massachusetts Bureau of Immigration
Room 109, State House, Boston

BAŽNYTINIAI FĖRAI.

L. T. Kat. Bažnyčios prasidės subatoje, lapkričio 16 d. 1918 ir tęsis visą savaitę bažnytinėje salėje, 428 W. Broadway, So. Bostone, Mass.

A.L.T. Sandaros Seimas atsibus

Lapkričio 14, 15 ir 16 d. d.

LIETUVIŲ SALĖJE E ir SILVER STS.

Seimas prasidės Lapkričio 14 d. 9-tą val. ryte.

VAKARIENE.

Ketverge, 7:30 v. v. prasidės vieša vakarienė Liet. Salėj.

Visi norintieji dalyvauti vakarienėje, malonėkite užsirašyti nevėliaus utarninko vakaro pas p. K. Jurgeliuną, 377 Broadway.

PRAKALBOS.

Milžiniškos Sandaros prakalbos atsibus Liet. Salėje lapkr. 15 d., 7:30 v. v. Visi kviečiami atsilankyti, nes kalbės Dr. J. Šliupas iš Washington, D. C., V. K. Račkauskas, S. E. Vitaitis iš New Yorko.

TEATRAS.

Užsibaigus Seimui Lapkr. 16 d., 7:30 v. v. Liet. Svet. "Gabija" stato komp. M. Petrausko operetę "Užburtas Kunigaikštis". Tai milžiniška pramoga.

Petras Bartkevičia

Notariušas paskirtas per gubernatoriu.

Perka Bondsus ir Stempus ir moka už visus brangiau. štoro adresas:

PETRAS BARTKEVIČIA

877 Cambridge Street, E- Cambridge, Mass.

"TĖVYNĖ" IR MOTERŲ IR VAIKŲ MĖNESINIS PRIEDAS

—VISIEMS METAMS KAINUOJA TIKTAI $1.00—

Užrašykite ją savo draug ms ir pažįstamiems ir patarkite kožnam lietuviui skaityti.

Užsakymus ir piningus reikia siųsti sekančiu adresu:

A. B. STRIMAITIS,
307 West 30th Street, New York City.

DRAUGAS NELAIMĖJE!

Mainieriai, mechanikai, audėjai, fabrikos ir siap visokie darbininkai, dirbanti viduj ir lauke, yra amžini draugai

PAIN-EXPELLER

Jau suviršk penkios-dešimtys metu kaip šita piuki gyduole yra vartuojama su geriausioms pasekmems, išgydymui rumatizmo, skausmu krutineje, šonose ir raumenyse, neuralgijos, streau diegimą, šalčio ir kosulio.

Neapsigauk pirkdamas pigius vaistus didelese bonkose. **Reikalauk geriausiu.** Kuomet pirksi Pain-Expeller, persitikrink ar yra IKARA, vaisbaženklis ant baksiuko. 35 centai ir 65 centai už bonkutę. Gaunamos visose aptiekose, ar tiesiog is labortorijos.

F. AD. RICHTER & CO., 74—80 Washington St., New York, N. Y.

W. S. S.

WAR SAVINGS STAMPS
Issued by the
UNITED STATES GOVERNMENT

Suv. Valst. valdžia išleido stampas, kurios karės galą pagreitins.

Visi pirkite tas stampas, nes patys turėsite sau pelno ir valdžiai daug pagelbėsite.

Stampas kas mėnesis pakįla vienu centu brangiau.

Jeigu dabar nusipirksite stampų už $4.12 c. tai 1923 m. gausite $5.00.

Jeigu dabar nusipirksite stampų už $82.40, tai 1923 m. gausite $100.00.

Pirkite visi stampas tuojau.

Parduoda visuose bankuose ir pačtose (post office). Nueikite į pačtą ar banką ir klauskite pirkti

War Savings Stamps

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

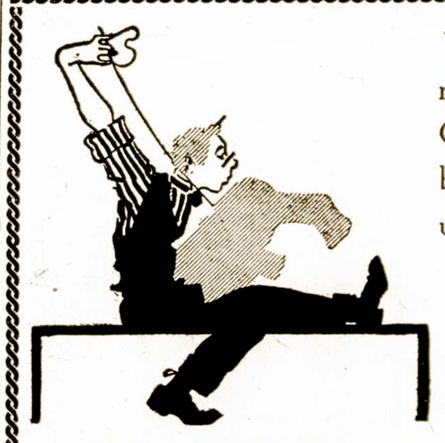

Visi,kurie norite tu, rėt gerus SIUTUS, OVERKOTUS arba REINKOTUS už prienamą kainą ir gražiai pritaikytus, užsisakykite pas mus.

Taipgi reiklingi agentai

K.V. Ziurinskas ir F.V. Tiknis

454 Broadway, South Boston, Mass.

Jei Gražus Buti

Vartok tą mostį, kuri padarys veidą tyrų skaistų ir baltą. Prašalina šlakus ir spuogus nuo veido. Padaro gražų ir baltą veidą (skin). Kaina dėžutės 75 c. ir $1. Pinigus galit siųst stampomis arba popierinį dolerį.

Distri. for Wilbert Co.

P. O. BOX 772,
Waterbury, Conn.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, **So. Boston.**